

TétékásNyúz

Az ELTE TTK HÖK hetilapja

info: nyuz@elte.hu

<http://nyuz.elte.hu>

XLV. félévfolyam 7. szám
2012. október 24.

Egyetemi aktualitások
(4. oldal)

Hírek a Lágymányosi
Bajnokságról
(10-11. oldal)

Harc a malacért
(16. oldal)

A rész hullámok mintázatukba kódolva hordozzák egymás emlékét

A 2012-es fizikai Nobel-díjat a francia Serge Haroche és az amerikai David Wineland kapta, akik fantasztikus kísérletekkel járultak hozzá a kvantumfizika világának megismeréséhez. Kutatásaik jelentőségét Geszti Tamás, az ELTE Fizikai Intézet professor emeritusa magyarázza el. Az idei fizikai Nobel-díjat megosztva kapta a francia Serge Haroche és az amerikai David Wineland. Mindketten 68 évesek, és mindketten fantasztikus kísérletek sok éven át tartó fejlesztésével járultak hozzá a kvantumfizikavilágának megismeréséhez.

Ebben a világban léteznek az elektronok, atommagok, de a belőlük felépült atomok és molekulák, sőt még a gyenge fényben felsejlő fényrészecskék, a fotonok is. A mozgásuk hullámmozgás, aminek talán legfeltűnőbb tulajdonsága, hogy még egyetlen elektronnak sincs élesen meghatározott helye, hanem a hullám rajzolatán bárhol lehet, ez a hullám szét is szakadhat, és részei egy időben többfelé is mozoghatnak. Az egymástól eltávolodó rész hullámok azonban mintázatukba kódolva magukban hordozzák egymás emlékét, amit ki is lehet belőlük olvasni. Ehhez az kell, hogy a rész hullámok jól megtervezett csatornák befutása után újra találkozzanak – hogy ezt hogy kell csinálni, arról bőveges előzetes tudásunk halmozódott fel a fényhullámoknál több mint kétszáz éve ismert „interferenciajelenségek” tanulmányozásából.

forrás: <http://www.elte.hu/>

ELTE-s kutatók a Science Signaling címlapján

Az ELTE kutatóinak publikációja szerepel a Science Signaling legfrissebb, 2012. október 9-i számának címlapján. Reményi Attila, a Biokémiai Tanszék tudományos főmunkatársa kutatócsoportjával öt évig foglalkozott a problémával, amely a néhány napja Nobel-díjjal kitüntetett Robert J. Lefkowitz és Brian K. Kobilka kutatásaihoz is kapcsolódik.

A modern jelátviteli kutatások célja, hogy feltárják azoknak a fehérjéknek a szerkezetét és működését, amelyek a környezetből érkező ingerek fogadásában, sejten belüli feldolgozásában, majd végül a biológiai válasz kiváltásában játszanak szerepet. Az idei év kémiai Nobel-díját elnyerő kutatók munkája révén megnyílt az út olyan hatóanyagok tervezése felé, amelyek segítségével a korábbiaknál lényegesen hatékonyabban és pontosabban lesznek képesek a receptorokat ki- és bekapcsolni.

A receptorok „bekapcsolása” utáni lépésekkel foglalkozott az ELTE Biokémiai Tanszékének Reményi-laborja. Az ingerek hatására a sejtmembránon aktiválódó receptorok után egy többlépcsős, sejten belüli ún. fehérjekaskád lép működésbe. A kaskád fontos összetevői az ún. mitogén-aktivált protein kinázok (MAPK), amelyek a jelpá-

Elhunyt Járainé Komlódi Magda

Járainé Komlódi Magda 1931. február 23-án született Battonyán. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetemen végezte, ahol biológus kutatói (1954) és biológiai-kémia szakos tanári (1955) diplomát szerzett. Első munkahelye is az egyetem Növényrendszertani Tanszéke volt, ahol 38 éven át oktatott növényrendszertant, növényföldrajzot, ökológiát, vegetációtörténetet, környezet- és természetvédelmet. 1992-ben nevezték ki a Magyar Természettudományi Múzeum Növénytára vezetőjének. Egyetemi doktori címet 1958-ban, kandidátusit 1967-ben szerzett, 1996-ban lett az MTA doktora. Több mint 100 tudományos közlemény, könyv, 12 egyetemi jegyzet, könyv szerzője. Tudományos pályafutása mellett mindig nagyon fontosnak tartotta az ismeretterjesztést.

A botanika, a paleobotanika, a palinológia elismert kutatója. Utóbbiban eredményei nemcsak a hazai vegetációtörténet, hanem a környezetvédelmi szempontból is jelentős recens (jelenkori) virág-porszem-kutatás terén is fontosak. A pollenallergiát okozó virág-porszemek hazai kutatásának egyik megalapozója. Írásai: *Amiről a lápok mesélnek*, *A növényvilág fejlődéstörténete*, *A bioszféra evolúciója*, *Kukoricáisten gyermekei*, *Legendás növények*, *Pollenhábóri*, *Növényi csodák*, *Budapest pollenallergia-kalauz*.

Kiemelkedő és fontos ismeretterjesztő munkája a *Pannon Enciklopédia* sorozatban, 2000-ben megjelent *Magyarország növényvilága* című kötet, melynek főszerkesztője és részben szerzője is volt.

Az életrajz forrása:

Természet világa

forrás: <http://www.elte.hu>

Búcsú az ETR-től

2012. október 30-án, 23:59-kor lezárul az ETR-korszak az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Mire használjuk az ETR-t az utolsó két hétben? Hogyan készülhetünk fel a november 15-től helyébe lépő Neptun használatára? Tanácsok az átállás megkönnyítése érdekében.

Mint arról már hírt adtunk, november 15-től új tanulmányi és hallgatói ügykezelő rendszer, a Neptun működik majd az ELTE-n. Két hét múlva, 2012. október 30-án 23 óra 59 perckor lesz utoljára elérhető az ETR, a leállás utáni két héten pedig tanulmányi rendszer nélkül folytatódik az egyetemi élet. Érdemes tehát kinek-kinek átgondolnia, milyen információkat szokott az ETR-ben kikeresni, melyek azok a funkciók, amelyek csak itt érhetők el, és az utolsó két hetet kihasználva beszerezni például a hallgatói jogviszonyigazolást vagy lementeni az órarendet. A Neptun november 15-i megnyitását megelőző két hétben ugyanis nem lesz mód a tanulmányi rendszerhez kötött szolgáltatások igénybevételére.

Bővebben: 11. oldalon a Faliújságon.

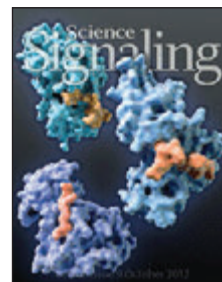

lyák köztes enzimeit. Az enzimek a sejtes válaszok sokszínűségéért közvetlenül felelősek, szerepükből adódóan sokféle fehérjével alakítanak ki fizikai kapcsolatokat.

Reményi Attila kutatócsoportjának öt éves kutatómunka eredményeként sikerült feltárnia azt a molekuláris felszínt, amelyek révén a MAPK-ok kölcsönható partnereikhez kötődnek. Sokáig rejtély volt, hogy a sejtosztódást és sejthalált egyaránt szabályozó MAPK-ok hogyan képesek ezeket a folya-

matokat a megfelelő módon, specifikusan közvetíteni. A probléma hasonlít a Lefkowitz és Kobilka által vizsgált receptorokhoz, bár az ELTE-n kutatott fehérjék a sejten belül és a jelátviteli láncolatban néhány lépéssel később foglalnak helyet. Az áttörés ebben az esetben is egy szerkezeti biokémiai megközelítésnek köszönhető, amelynek során a Reményi-labor meghatározta négy különböző MAPK komplex szerkezetét: az enzimet abban a pillanatban lefényképezve, amikor az éppen kapcsolatot alakít ki a kölcsönható partnereivel.

forrás: <http://www.elte.hu>

Tartalomjegyzék

HÖK.....	4-6
<i>(Elnöki beszámoló;</i>	
<i>Mindent a tudományért;</i>	
<i>Menjünk együtt a BÚS-bal;</i>	
<i>A kémia kulisszái mögött)</i>	
Sport.....	7
<i>(ELTE-BEAC hírek)</i>	
Arcok.....	7
<i>(Kertész Imre)</i>	
Magyar expedíciók.....	8-9
<i>(Prinz Gyula)</i>	
Faliújság.....	10-11
Tudósítás	12-13
<i>(Csaváros matek;</i>	
<i>Kutatók éjszakája)</i>	
TTT	14-15
<i>(Ókori kísértetek;</i>	
<i>Kvantumfizika dióhéjban I.)</i>	
Helyvektor	16
<i>(Az őserdő hőse)</i>	
Kritika	16
<i>(Hollóval a bálban)</i>	
Cooltér	17
<i>(Harc a malacért)</i>	
Négyeshatos.....	17
<i>(56 éve – III.)</i>	
Belszíni fejtés.....	18
VeddfELTEis	19
<i>(Tudományos érdeklődés és divat)</i>	
Mozizóna.....	19
<i>(Elrabolva 2)</i>	

Ki fogták a nadrágszelemből a szelet

Én tudom, hogy nehéz jó cikket írni – írtam már párat. De még nehezebb olyan cikket írni, ami nem szól semmiről. Mégis volt már erre példa, amikor egy *Négyeshatos* úgy írtam meg, hogy nem az volt a célom vele, hogy egy történetet meséljek el, vagy megkönnyeztessem a gyengébbik nemhez tartozó olvasói táboromat, sőt még csak nem is a BKV ellenőrök megkérdőjelezhetően jó – vagy pont rossz – munkamoráljáról számoljak be.

A „mű” úgy született, hogy fogtam a neten felkelhető idegen szavak szótárát, és ami éppen akkor az utolsó 10 keresett, valamint a legutoljára feltöltött 10 bejegyzést (szót) vettem alapul, majd ebből a 20-ból írtam meg arra a hétre a mini novellát.

A célom egyszerű volt, hogy ne értsétek meg, hogy senki – tisztelet a kivételnek és a korábbi főszerkesztőknek – ne értse meg, hanem hogy mozgásra készítsem az olvasók neuronjaiban futkározó töltéseket. Hogy akiket kellően idegesít, emeljék le a szótárát vagy interneten nézzenek utána egy-egy szónak amit előtte nem ismertek – ahogy én sem. A lustábbaknak pedig egész napra fészkelje be a buksijába a pomológus mondjuk és járkáljon az agytekervényeikben, amíg annyira meg nem unják a helyzetet, hogy ők is utánanéznének. Persze biztosan voltak olyanok is, akik könnyedén átléptek ezen az akadályon is, sőt biztosan olyanok is, akik el sem olvasták. Mégis jól esett ez a pimaszság, hogy játszhattam az olvasókkal egy kicsit.

Éppen ezért keresgéltem most a saját és a *Nyúzos* archívumban is és nem kevés mosolygásra adtak okot a korábbi – különösképpen a 4-6-os rovatba írt – cikkeim. De a nagy keresgélés között, találtam még ezt-azt: 41. félévfolym 3. számának értékelőjét, régi *Nyúz*-sablonokat, tömérdek cikket. Kicsit megható is, hiszen már ez a 4. év, hogy az ELTE-re járok és ugyanilyen régóta írok is nektek. De azért megkönnyebbülés is – ha nem is ez a legjobb szó rá –, hiszen látom azt,

hogy milyen borzasztó cikkeket írtam egykor; szinte tapintható a különbség.

Persze mindig vannak új kihívások, mint most a főszerkesztőség, és ez sem problémamentes, mint ahogy a cikkeim sem voltak azok, de mindig igyekszem a lehető legjobbat nyújtani, de sajnos ez nem mindig jön össze, ahogy múlt héten is rosszul kerültek be a Lágymányosi Bajnokság tabellái.

Török Balázs
Főszerkesztő
Tétékás Nyúz

foszerkeszto@ttkhok.elte.hu

Helyreigazítás!

Az előző számban a hatodik oldalon rosszul közöltük a Lágymányosi Bajnokság tabelláit, amelyeket most az 10-11. oldalon olvashattok. Az érintettektől elnézést kérünk.

TétékásNyúz XLV. félévfolym, VII. szám.

Kiadja az ELTE TTK HÖK. **Felelős kiadó:** Ferdinandy Bence, a HÖK elnöke. **Főszerkesztő:** Török Balázs.

Vezetőszerkesztő: Törceee. **Tördelő:** Saáry Ákos. **Olvasószerkesztők:** Saáry Ákos, Palkó Márton. **Címlap:** Immi.

Rovatok: Arcok (Solymosi Emőke). Belszíni fejtés (Panni), Cooltér (Szalai Evelin), Helyvektor (Saáry Ákos), Kritika (Fontányi A.), Magyar Expedíciók (cili), Mozizóna (Budafai Viktória, Mihály Eszter), Négyeshatos (B. Andi), Sport (Verus), TTT (Kőnig Rita, Karsai Richárd), Tudósítás (Horváth Anna, Weyde Szandra), VeddfELTEis (B&E).

Honlap: <http://nyuz.elte.hu>. **E-mail:** nyuz@elte.hu. **Telefon:** 372-2654, lapzártá után 30/806-3000. **Fax:** 372-2654.

Lapzártá: péntek 12:00. Készült a Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. nyomdájában 1200 példányban.

A Nyúz a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sajtó Egyesület tagja.

A főszerkesztő elérhetőségei: foszerkeszto@ttkhok.elte.hu; személyesen fogadóidőben (péntek 12-14) Déli Hali (00.732).

Egyetemi aktualitások

Az átalakulás jegyében

A hosszú hétvége miatt némiképp furcsa időben egy rövid íromány arról, hogy mi tartja lázban a HÖK-öt, hogy miért nem kell félni a NEPTUN-tól, hogy mennyire szeretnénk, ha sokan akarnátok dolgozni a köz érdekében és zárshónak néhány mondat az 1956-os forradalomról.

Kicsit szerencsétlen a mostani Nyúz időzítése, ugyanis a hosszú hétvége miatt a lapzártá számos izgalmas esemény előtt van, az újság viszont ezek után jelenik meg, egy héttel később pedig őszi szünet lesz. Így kénytelen vagyok most előrevetíteni néhány dolgot, a kedves olvasó pedig vagy utánanéz az interneten, vagy vár még két hetet a következő számig, ha érdekli a végkifejlet is.

Az Egyetemen számos átalakulás zajlik vagy van tervben, amelyek egy része a szemetek előtt, egy másik része számotokra valószínűleg meglehetősen láthatatlanul folyik. A megváltozott finanszírozási feltételek miatt például komoly egyeztetések zajlanak az ELTE-n belüli források elosztásáról, amelynek a végén minden bizonnyal lesznek kisebb-nagyobb szervezeti átalakítások, de például az új törvények és rendeletek miatt mindenki HKR újraírása lázban ég. Az év során számos alkalommal lesz a HKR módosítva, ahogy az Egyetem lépésről lépésre alkalmazkodni fog az új Nemzeti Felsőoktatási törvény folyamatosan csordogáló végrehajtási rendeleteihez. Persze most nem csak olyan dolgokat szeretnénk megváltoztatni, amit úgy mond muszáj, hanem igyekszünk javítani a mostani szabályozás problémás részein is. Ugyan ezt eddig is mindig hangsúlyoztuk, de most különösen kérünk titeket, ha úgy gondoljátok, hogy érdemes lenne valamin változtatni, netalán lenne konkrét javaslatotok is, keressetek minket!

Ezzel röviden át is kötnék arra, hogy a TTK HÖK nemcsak nyitott arra, hogy javaslataitokkal bombázzatok minket, de örömmel látunk sorainkban mindenkit, aki szeretne a közösségért dolgozni tudása, képességei és szabad-

ideje függvényében. Keressetek minket bizalommal, ha nem vagytok benne biztosak, hogy egyáltalán mivel foglalkozunk, ha úgy érzitek, hogy van, amivel nem foglalkozunk, de szükséges lenne vagy akár azzal, hogy szeretnétek segíteni, de nem tudjátok, miben tudtok. Nyugodtak lehettek, sokkal több dolog szerepel a teendőlistáinkon, sem hogy ne találánánk valami projektet, amihez elkélne a dolgos kéz vagy egy kis agymunka. Hogy mégis megkönnyítsük egy kicsit a dolgokat, október 26-án pénteken, az őszi

szünet előtti utolsó tanítási nap délutánján „bevonót” fogunk tartani, amivel megpróbáljuk bemutatni nektek, hogy mivel lehet foglalkozni a HÖK keretein belül. Ha pedig még nagyobb kedvet kapnál a munkához, akkor az utána lévő szombattól kezdve néhány napon át különböző, nagyon aktuális témák köré csoportosítva fogunk dolgozni, ami egy remek alkalom a bekapcsolódásra. Mire olvassátok ezt a „bevonóval” kapcsolatos hírek az éterben fognak keringeni, úgyhogy a részletekért keressétek fel a honlapunkat illetve nézzétek meg az e-mailjeiteket!

A kissé elvont jogi szabályozásokon túl persze sokkal konkrétabb átalakulás is zajlik most az ELTE-n, ami nem más, mint a NEPTUN-ra való átállás. Bízom benne, hogy már ti is úgy érzitek, hogy a csapból is ez folyik, és lélekben is teljesen felkészültetek rá. Valószínűleg nem lesz fájdalommentes az átállás, de ha igyekeztek minél szorosabban követni az ezzel kapcsolatos híreket és felhívjátok rá a többiek figyelmét is, akkor minimalizálhatók lesznek a problémák. Hosszú távon nagyon jól fogunk vele járni, hiszen ezzel együtt jönni fog az e-index és ennek szellemében az, hogy a lehető

legtöbb adminisztrációt képes legyen kiváltani az elektronikus rendszer. És természetesen a korábbi rendszer vívmányát, a rangsorolások jelentkezést a NEPTUN is tudni fogja, így nem kell attól félni, hogy majd folyton összeomlik a rendszer, hiszen a NEPTUN rossz híre a többi egyetemről többnyire ahhoz kapcsolódik, hogy ott egyből versenyjelentkezés van, és mindenki egyszerre ül gép elé.

Az átalakulások a Hallgatói Önkormányzatot sem kerülik el. Október 24-én az Egyetemi HÖK Küldöttgyűlést tart, amin szerepel a napirendi pontok között Alapszabály-módosítás. Egy apró technikai módosításon túl betervezésre került, hogy a továbbiakban ne az EHÖK elnöke nevezze ki a gazdasági alelnököt, hanem azt a Küldöttgyűlés közvetlenül válassza meg, amely lényeges változás lenne a karok közötti kompromisszum-keresés terén. Természetesen mi sem maradunk majd ki a sorból: az elnöki pályázatomban ígért Alapszabály-módosítást a várhatóan november 13-án tartandó TTK HÖK Küldöttgyűlésen fogjuk tárgyalni.

Természetesen azért minden nem fog megváltozni a következő időszakban. A HÖÖK október 20-án tart elnökválasztó Közgyűlést, de mivel egyetlen induló a jelenlegi elnök, nem várunk nagy viharokat. A Gólyabál is igencsak fix pontját adja a félévnek és remélem, hogy amikor ezt olvassátok, akkor csupa kellemes emlék idéződik fel bennetek az ideiről, még ha egyeseknek kicsit ködösek is lesznek.

Az utolsó esemény, ami már lezajlik, mire ti ezt olvassátok, az az október 23-ai nemzeti ünnep. Az 1956-os forradalom története és eszmeisége szorosan összeforrt a saját sorsukért, a demokráciáért, az országért kiálló egyetemistákkal. Azt gondolom ez egy olyan eszme, amelyet nekünk, mostani egyetemistáknak ápolni kell, egy olyan örökség, amely előtt érdemes fejet hajtani. Ezért hagyományteremtő szándékkal, az IK és a TÁTK HÖK-vel közösen, a látgymányosi hallgatók nevében, a nemzeti ünnepen meg fogjuk koszorúzni a szomszédos Egyetemisták Parkjában található 1956-os emlékművet. Remélem sokan egyetértetek ezzel, nem csak gondolatban, de tettekben is, és sokan leszünk.

Ferdinandy Bence
elnök
ELTE TTK HÖK

Mindent a tudományért

Hallgatói tudományos közélet a TTK-n

A hallgatói tudományos közélet jelenleg a lehetőségekhez képest takaréklángon pislákol. A TTK HÖK célja és feladata, hogy a jövőben pislákolás helyett pezsgés legyen. De hogyan érhető ez el? Mit tudunk tenni „Az Ügy” érdekében?

Tudományos biztosként a Tudományos Csoport tagjaival együtt azon dolgozom, hogy a hallgatói tudományos közélet fejlődjön szeretett Karunkon, a TTK-n. Az egyik, ha nem a legfontosabb feladatunk, hogy több tudományos programot szervezzünk, és ezeket hatékonyabban hirdessük. Karunkon megtalálható a természettudományos kutatások hihetetlenül széles palettája, valamint Budapest, és környéke is bővelkedik kutatóhelyekben. A megszervezhető programok száma szinte végtelen. Szerencsére már most majd' minden szakterületen rendszeresen vannak tanterven kívüli, lelkes hallgatók által szervezett tudományos és szakmai programok. Célunk egy-

részt a programok számának növelése, másrészt azok hatékonyabb hirdetése nektek. Figyeljétek a szakos levelezőlistákat és Facebook oldalakat, mert hamarosan tudományos program cunami várható. Ezek mellett hamarosan megújul a TTK HÖK honlapja, ahol szintén megtalálható lesz majd sok más mellett minden tudományos program felhívása, valamint élménybeszámoló a programokról, hallgatók által írt cikkek, pályázati felhívások, egy szóval minden, ami tudomány.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy szoros kapcsolatot alakítsunk ki a jövőben a tehetséggondozás műhelyeivel: a Bolyai és Eötvös szakkollégiumokkal, és a szakterületi tudományos diákkö-

rökkel (TDK). Nagyon örülnénk annak, ha ezek a műhelyek egytől-egyig rendszeresen szerveznének programokat a Karon. Ezek lehetőséget adnának arra, hogy bemutassák a szakkollégiumok szakszemináriumain, illetve műhelyekben folyó munkát, vagy éppen találkozási lehetőséget biztosítanak az új TDK témát hirdető oktatóknak az érdeklődő fiatal hallgatókkal. Ilyen, a tehetséggondozási műhelyek által szervezett programok szerencsére most is vannak. A cél az, hogy minden műhely szervezzon ilyet, és ezek híre eljusson hozzátok. Mi elsősorban ebben tudunk segíteni.

Ha van egy jó programötleted, és szívesen megszerveznéd azt, akkor keresd meg a szakterületi koordinátort vagy engem. Nagy örömmel fogadunk minden ilyen megkeresést, és minden segítséget megadunk az ötlet megvalósításában.

Szakács Dávid
ELTE TTK HÖK
Tudományos biztos
tudbiz@ttkhok.elte.hu

Menjünk együtt a BÚS-ba!

Négy fal között megőrzítő malmozás, kiszámíthatóság és elcsigázott végtagok... Életképek, amelyek nagy ívben elkerülik a TTK HÖK mindenkori sportbiztosának napjait. Elég a rekordlétszámú indulója és változatos programjai révén méltán futófesztivállá érő 5vös 5km-re, vagy a Bogdánfy úti Sporttelepen (BÚS) minap sokatokat megmozgató ELTE Fit Nightra gondolni. Dupla dinamit, újratöltve.

Képzeltetbeli sportos naplót felcsapva büszkén állapíthatom meg, hogy éveken át mozgásmániás résztvevőként és tudósítóként pörögtem egyetemünk legkülönfélébb eseményeinek, a Sportfesztiválokkal kezdve a 3 Kari Kori Muriig. Sokáig azt hittem, kevés szívmengetőbb élményem akad annál, mint amikor az egyik Éjszakai Sportnap végén reggel 7-kor már a szervezőknek kellett hazaküldenie labdakergető sorstársaimmal együtt. A vetélytársak között még az a 2011 tavaszán megrendezett 5vös5km is ott sorakozik, amikor Talmácsi

Gábort firkász létemre gyorsultam le a hajrában.

Az ősz perspektívaváltást hozott a négyzetben: az izgó-mozgó életmód megmaradt, ám krónikusból sportbiztosotokká váltam. A kari Hallgatói Önkormányzat nemrégiben megválasztott tisztségviselőjeként immáron sportéletünk felpozícióba hozása mellett ELTE-s kötődésünk megőrzését, tovább erősítését tartom legfőbb hivatásomnak. Száz szónak is egy a vége: régi motorosként otthonosan járok-kelek a BEAC-on, és ezzel az életérzéssel szeretnék megfertőzni benneteket is. A kari és összegyűtemi sportrendezvények látogatottságán már érezhető az, partnerek vagytok az együttműködésben.

Az egyik legszembeötlőbb példát a szeptember végi 5vös5km szolgáltatta erre, amelynek megszervezése egyben a sportbiztosi feladatok egyik fontos fokmérője is. Az 5vös5-ös élőkép, a beszélgető est, a Nike pólók és az olykor már idegesítőnek tűnő facebook értesítések mind közrejátszottak abban,

hogy közel félezren eredtetek ELTE-s olimpikonjaink nyomába. De a köztudatba most berobbanó ELTE Fit Night is feldobta a magas labdát. Olyan esz-

közöket is kipróbálhattak az érdeklődők, amelyekre alapesetben általános tesin vagy a sportösztöndíjasok edzésein nincs lehetőség.

Mindez mit sem ér hatékony kommunikáció nélkül – akár a ti irányotokba, akár a sportos vezetés berkein belül. Most a sportösztöndíjasokkal és a többi kari sportos referenssel kart karba öltve arra törekszünk, hogy ne cövekeljünk le az első lépés után. A „sportos puskaporból” sem fogytunk ki: a Nedves Est keretein belül is találkozhattok egy-két sportos elemmel, míg a következő nagy durranást az

Éjszakai Sport tartogatja november legvégén. Jelszavaink legyenek: menjünk együtt a BÚS-ba!

Kis R. Róbert
Sportbiztos
ELTE TTK HÖK
sportbiz@ttkhok.elte.hu

A kémia kulisszái mögött

Bemutatikozik a Kémia szakterület

Tóth László másodéves kémia BSc-s hallgató és szeptember óta az új Kémia Szakterületi Koordinátor. Fő feladata, a kémiás hallgatók problémáinak megoldása és a szakterülettel kapcsolatos észrevételek kezelése.

Hogyan is kerültem ide? Mindig is fontosnak tartottam, hogy a velem egy cipőben járó közösségek életében valahogy szerepet vállaljak. Így volt ez még a középiskolás éveim alatt és az előző félévben is. Jelentkeztem mentornak (hála a kedves mentoromnak a lelkesedésemért). Majd, mivel a mentorság csak gólyáknak szól, jelentkeztem képviselőnek, hogy a hallgatói életbe is aktívabban részt vehessek. Nem voltak tovább menő vágyaim, de a dolgok úgy alakultak, hogy egy lépcsőfokot még meg kellett tennem.

Gyorstalpalóm után kezdtem teljesen belekóstolni a HÖK és a koordinátorság titkos, világába. A hirtelen megjelenő rengetek e-mail és a Nyílt

nap szervezésének a feladatai kissé megijesztettek az elején, de a kezdeti nehézségek mindenhol meg vannak, nem? Mindezek ellenére, szerettem csinálni, és igyekszem megfelelni az elvárásoknak főleg sajátok). Ami biztos, hogy nem unatkozik az ember a tisztség betöltése közben. Sok mindenben ügködünk, amelyben szívesen vesszük bárkinek a segítségét. Először is a Szakterületi Csoport (SzaCs) által végzett feladatokban való részvételre szeretnék buzdítani mindenkit. Aki érez egy kis ambíciót, hogy részt vegyen a kémiával kapcsolatos megvitatásra szoruló kérdésekben vagy a szakos rendezvények megszervezésének segítségével, az jó helyen jár, ha eljön. Általában havonta egy-két ülést szok-

tunk tartani, ha szükséges, akkor megnöveljük a számot. Az ülések idejéről e-mailben küldök majd információt.

A Kémiás Korrepetálással (KéKó) kapcsolatosan is fontos teendőket látok el, mely egy ingyenes korrepetálási lehetőség nem csak a vegyészek számára, hanem a kémiás vonatkozással rendelkező tárgyakból, a többi szakon rászorulóknak számára is. Ezúton is buzdítok mindenkit, aki szeretne segíteni a társainak a nehezebb tárgyakból, hogy szívesen vesszük a segítségüket. Jelentkezni nálam is lehet a kemiaszk@ttkhok.elte.hu címen.

A Gólyabálon, mint kari rendezvény a SzaCs szintén kivette a részét a munkából, bár nem az oroszlán része jutott nekünk, de a gólyaszobát az aktívan ügködő tagjainknak köszönhetem. Akár csak a fent említett Nyílt napot sok önkéntessel és a Kutatók Éjszakájának a lebonyolítást a lelkes jelentkezőinkkel együtt.

Ha a kémián valamivel problémátok adódik, vagy nem megy egy tárgy és segítség kell, esetleg ambíciót éreztetek, hogy segítsetek gördülékenyen működni, akkor keressetek meg a fogadóóránkban hétfőn 12:00-14:00 között vagy a kemiaszk@ttkhok.elte.hu e-mail címen.

Tóth László

Kémia Szakterületi koordinátor
kemiaszk@ttkhok.elte.hu

AZ IDENTITY egy önismereti játék. Társasjáték abban az értelemben, hogy van tábla, dobókocka és vannak bábuk. Nincs viszont győztes, sem vesztes. A játékosok feladatokat kapnak, amelyekben kérdésekre kell válaszolniuk saját magukkal kapcsolatban. Ezek lehetnek könnyedebb hangvételűek, de olyanok is, amelyek pont beletalálnak a számodra fontos témákba.

TE MAGAD SZABÁLYOZHATOD, hogy mennyit mutatsz magadból. A feladatok segítenek megtalálni azokat a kérdéseket, amelyekkel aktuálisan érdemes foglalkoznod. A játék során azonban nem kötelező mindenre válaszolnod. Dönthetsz úgy is, hogy az adott feladatot paszolod.

CSOPORTOSAN érdemes játszani. Így tapinthatóvá válik, hogy vannak témák, amelyekkel mások is ugyanúgy küzdenek, mint Te a saját gondjaiddal. Lehet, hogy sorstársakra találsz, és az is lehet, hogy felfedezed saját erőforrásaidat, amelyekre eddig észrevétlenül támaszkodtál.

ÖNISMERETI élményeket szerezhetsz. Ezek segítenek, hogy jobban lássuk magunkat kívülről, és hogy könnyebben kezeljük a problémás helyzeteket. Egy játékalkalom persze nem garancia minderre, de szerezhetsz belőle egy jó adag gondolkodnivalót.

HA ÉRDEKEL, keresd az aktuális játékalkalmakat a kortars.elte.hu oldalon, like-old az oldalunkat

a Facebook-on (Kortárs Identity), és jelentkezz a játékokra a Facebook eseményeken. Jelentkezhetsz e-mailben is, a kortarsidentity@gmail.com címen.

ELTE-BEAC hírek

Az ősz a versenyeké

Az ősz nem csupán az edzések, hanem a színvonalas és az egyre népszerűbbé váló versenyek időszaka is az ELTE-BEAC szakosztályainak háza táján. Cikkünkben a teljesség igénye nélkül szemezgetünk az október-novemberi ELTE-s sporteredményeinkből, versenyekből.

RÖPLABDA EMLÉKVERSENY

Az ELTE Röplabda Baráti Kör október 7-én délután immár második alkalommal rendezett kupát a Bogdánfy úti sportszarnokban két fiatalon elhunyt társuk, Bokor Kata és Kalamár Bence emlékére. A verseny mindenki számára nyitott volt, a szervezők a számos jelenlegi és volt ELTE-s hallgató mellett szívesen fogadták a külsős indulókat, csapatokat is. A résztvevők a rendezvény elején gyertyagyújtással emlékeztek volt röplabdás társaikra a BEAC-on található emlékfal előtt.

A versenyen hatfős, nagyrészt vegyes csapatok indultak, akik között TTK-s röplabdásaink is szép számmal képviseltették magukat. Bár a rendezvény célja a megemlékezés mellett alapvetően a közösségépítés és a jó hangulatú sportolás volt, a dobogós helyezésekért igen színvonalas küzdelem alakult ki a csapatok között.

Az első helyért járó kupát végül az A mi Mix csapatunk, míg a második és harmadik helyet a Büfében vagyunk és a Pozitron csapat szerezte meg.

KISPESTI TOLLASLABDA HÉTVEGÉK

Az október 13-i hétvégén a XIX. kerületi Puskás Ferenc Iskolába látogattak tollaslabdázóink, ahol egy amatőr versenysorozat, a Kispeshti Tollaslabda Hétvégék legutóbbi rendezvényén búvólték a labdát. A

legnépszerűbb kategória a vegyes páros volt, ahol négy párosunk is képviselte az egyetem tollaslabda csapatát: Gráber Brigitta – Kapovits Gergely, Váczi Vivien – Ferenczi Zoltán, Cseh Anita – Palotai Gergő, valamint a BKF Erasmus hallgatóiból álló Kowalska Kasia – Morel Antoine páros. Tóth Richárd sportösztöndíjasunk a második helyen végzett férfi párosban az OSC sportolója, Roth István oldalán, majd vasárnap a leg-erősebb egyéni kategóriában szerzett aranyérmet.

A versenyt havonta rendezik meg, és az egyes alkalmak eredményeit összesítve hirdetik ki év végén a végső győzteseket. Tollaslabdázóink már most nagy erővel készülnek a következő, november 24-i fordulóra.

ASZTALITENISZ EMLÉKMÉRKÖZÉS

Az ELTE-BEAC Asztalitenisz Szakosztálya házibajnokságot rendez október 26-án, pénteken délután 15 órától az Izabella utcai tornateremben volt ELTE-s sporttársuk, Nagy Szabolcs emlékére. A versenyre minden sportbarát érdeklődőt szeretettel várunk, kezdőtől a haladó szintig bárki megmérettetheti magát. Az eseményre jelentkezni a dobosypeter@gmail.com e-mail címen tudtok.

Verus

Kertész Imre

Nobel-díjasaink sorának végéhez közelítve ezen a héten egy vélhetőleg mindenki által ismert, igen népszerű írónk életútjába tekinthetnek be. Ő pedig természetesen nem más, mint a Sorstalanság híres szerzője, Kertész Imre.

Az író 1929. november 9-én a fővárosban, Budapesten született. Nem sokkal ez után ért el minket a második világháború első hulláma, ami az akkor még fiatal fiút is magával sodorta. 14 éves korában Auschwitzba deportálták. Később több koncentrációs táborban is járt, majd végül 1945-ben hazatérhetett szülőföldjére. Három évvel később szerezte meg érettségijét, ezután pedig fizikai munkákat vállalt, és újságírással kereste a kenyerét. 1948-tól kezdve két éven át a *Világosság*, utána pedig az

Esti Budapest munkatársa volt. Saját alkotásainak megírásával és műfordítással 1953-tól foglalkozott.

Önéletrajza által ihletett, és legfontosabb művének gondolati vázlatát az 1955 és 1960 között született irományai adták, amelyek színházi darabok voltak. Ez egyben Kertész Imre első regénye, a *Sorstalanság* előzménye volt. A könyv 1960-tól kezdve tizenhárom éven át íródott, és már megjelenésekor is nagy visszhangot keltett, azonban az igazi sikert csak a nyolcvanas évek hozták meg. Ekkor a művész már főképp műfordításaiból élt meg. Ezen jeles tevékenysége során többek között Sigmund Freud és Friedrich Nietzsche írásait tükrözte anyanyelvünkre. 1988-ban jelent meg második regénye, *A kudarc*, majd két

év múlva a *Kaddis a meg nem született gyermekért*. Negyedik könyve később, 13 évvel ezután született meg *Felszámolás* címmel. Ezekről témában kissé eltérő, naplói és esszéit összefoglaló műve a *Gályanapló* címet viseli, és 1992-ben jelent meg. Fontos könyve még a néhány éve, 2011-ben megjelent *Mentés másként*.

A hányattatott sorsú író élettapasztalatairól mesélt, a holokausztról és az önkényuralomról szóló regényeiért 2002-ben Nobel-díjjal tüntették ki. Emellett természetesen még számos más kitüntetés birtokosa. Egy olyan kimagaslóan tehetséges és egyedi, velünk egy időben élő művész, aki a saját szerencsétlenségéből kovácsolta sikerét és szerencsáját.

Solymosi Emőke

TétékásNyúz

Keretes életút

Prinz Gyula

Idén már megszokhattátok, hogy minden számban egy híres magyar felfedező életútját mutatjuk be nektek részletesen. Ezen a héten Prinz Gyuláról, a magyar geológus, geográfus és néprajzkutatóról olvashattok egy nem is olyan rövid beszámolót, aki főként két ázsiai kutatóexpedíciójáról híres.

Prinz Gyula 1882. január 11-én született Rábamolnári (ma Püspökmolnári) területén. Prinz József vasutas, állomásfőnök, és a nemesi származású Angyal Franciska harmadik gyermekeként látta meg a napvilágot. Tanulmányait Nagykanizsán kezdte, ahol nem tartozott az éltanulók közé, többször megbukott latinból, számtanból, földrajzból (és mégis róla szól ez a cikk, ugye) és anyanyelvéből, a németből is.

1900-ban beiratkozott a Budapesti Tudományegyetemre, itt Lóczy Lajostól és Koch Antaltól tanult geológiát. Egyetemi tanulmányait Breslauban fejezte be, majd ott lett tanársegéd, és 1904-ben ledoktorált. 1906-ban a Budapesti Egyetem Földrajzi és Őslénytani Intézetének paleontológus tanársegédéként hívták meg Almásy György Közép-Ázsia expedíciójába. Bár útjaik fél év után elváltak, az expedíciót komoly sikerként könyvelhetjük el. Prinz megfigyeléseivel olyan értékes adatokat közölt, amelyek eddig elkerülték az orosz katonai térképészek figyelmét.

A kutatóúton tanulmányozta és feltérképezte a Tien-san vonulatait, valamint a magashegységek geomorfológiájának kialakulásával kapcsolatban több vitatott kérdésre adott máig érvényes válaszokat. Tisztázta a bejárt terület folyóinak eredetét és vízgyűjtő területeik kiterjedését. Az első út másik nagy eredménye a Száridzsász folyó áttörésének felkutatása volt, amelynek szűk szurdoka nyáron a gleccserek olvadékvize miatt teljesen megközelíthetetlen. Prinz Gyula eltökéltségét – és nem utolsósorban bátorságát – jellemzi, hogy az út ezen szakaszára elvált karavánjától, és egyetlen vezetővel, farkascsoordák üvöltésétől kísérve indult tovább,

amelynek eredménye a terület első (egyben tudományos igényű) leírása és feltérképezése lett. Ezzel kivívta magának a szakma elismerését is.

Útja során a Dzsitim-tau hegylanc egyik vonulatának 6000 méter fölé magasodó csúcsát mentora iránti tiszteletből Lóczy-hegynek nevezte el. Az út során pótolhatatlan veszteség érte: fényképezőgépe a Káinbulak-patakba esett. Szerencsénkre nem esett kétségbe, az illusztráció sajátos megoldását választotta: jó geológushoz híven kitűnő rajzaival szemléltette jegyzeteit.

A második Belső-Ázsia expedíció 1909. április 2-án indult hazánkából, amelynek végcélja a Tarim-medence kietlen sivatagja volt. Ezúttal Kaszgarban rendezkedett be: innen járta be a Pamir vidékét, és állapította meg a hegyvidék szerkezetének legjellemzőbb vonásait, valamint rájött,

hogy az a harmadidiószakban 2000 méterrel magasabb volt, mint napjainkban. A Dzsitim-tautól délre gyönyörű fekvésű, addig ismeretlen tavat fedezett fel, amelynek felesége után a Lily-tó nevet adta.

Innen a mostoha időjárással küzdve hatolt át a Kogart-hágón, és útközben az ismeretlen csúcsok egyik leg hatalmasabbját Cholnokys-csúcsnak nevezte el. Második útja is osztatlan elismerésre talált a tudományos körökben, hiszen az előbbieken fel-

sorolt felfedezéseken túl Prinz készített először 1:2 000 000 arányú átnézeti térképet Belső-Ázsia pleisztocén eljegesedésének nyomairól.

A néprajztudomány is sokat köszönhet Prinz Gyulának. A nomád életmódról, viseletről, temetkezési szokásokról szóló leírásai máig páratlan értékűek. Expedícióinak eredményéről *Utazásaim Belső-Ázsiában* és *Ázsia szívében* című munkáiban számolt be.

Az 1910-es években izlandi, skóciai és több más tanulmányúton vett részt szerte Európában. Bár az újonnan alakult tucumani egyetem geológiai tanszékének vezetését is felajánlották számára, azt elutasította és szülőhazájában maradt. A Budapesti Tudományegyetem Földrajzi és Őslénytani Intézetében 1908-tól 1912-ig a leíró földtan magántanára, majd 1918-ig az Erzsébet Tanárképző Főiskola tanára volt. Ezalatt megírja első *Magyarország földrajzát* is (ilyen monográfiát egyébként összesen négyet írt 1912 és 1942 között, igen jelentős különbségekkel).

1918-tól az Erzsébet Tudományegyetem földrajzi tanszékének tanára, először Pozsonyban, 1921-től Pesten, végül 1923-tól 1940-ig Pécsen. Itteni működéséhez köthető legnagyobb hatású munkájának, a Tisia-elméletnek a kimunkálása (1926), amely azóta is kiindulópontja minden, a Kárpát-medence kialakulásáról szóló elméletnek. A „kaptafa-elmélet” a Tisia nevű ősi kéregdarab szilárdságával magyarázta a Kárpátok kiemelkedését. Az elmélet az 1950-es évektől háttérbe szorult, amikor a lemeztektonika modern elképzelései kialakultak, de mára már világossá vált, hogy Tisia mikrokontinens fontos szerepet játszott a Kárpát-medence kialakulásában.

Prinz életében hangsúlyozta, hogy ő csak nevet adott ennek, így nem egyéb, mint a köztes tömeg problematikájának átgondolása, amelyről Bécsben hallott Eduard Suess geológustól, azonban ennél mégis több, hiszen összekapcsolta az előző fél század földtani kutatásának adatait és Richthofen geomorfológiáját, illetve saját fejlődéstörténeti szemléletének dialektikus vonásait.

Oktatói, közéleti tevékenysége mellett vezető szerepet is betöltött, az egyetem rektora volt az 1935/36-os tanévben. 1935-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, 1936-ban elnyerte a Magyar Érdemrend Középkeresztjét. 1939-ben Lóczy Éremmel tüntették ki. 1940 és 1945 között a Ferenc József Tudományegyetem, a kolozsvári egyetem földrajzi intézetét vezette. Ezután nyugdíjba vonulásáig, 1957-ig a szegedi egyetem tanszékvezető professzora volt.

Akadémiai tagságát 1949-ben függesztették, s csak 1989-ben rehabilitálták. Ez a kettősség figyelhető meg egész pályája során, keretes szerkezetet adva neki: a megértetlen ifjúból felnőtt korára sikeres tudós lett, majd idős korára ismét csak az elutasítottság jutott neki osztályrészül. Megbecsültsége az első díjaktól, kitüntetésektől, tudományos elismerésektől kezdve töretlennek látszik, egészen a második világháború végéig. Ez főleg a változó politikai rendszernek köszönhető, amelyről felületes áttekintést olvashattok a következőkben.

Az ötvenes évek elején főleg Markos György részéről hangzottak el – a teljes elvetésig menő – éles bírálatok Prinz Gyula „gazdaságföldrajzi” munkásságával szemben: „Vannak olyan aggályoskodók, akik téves elméleti alapokból kiindulva attól félnek, hogy kiöntjük a fürdővízzel a gyereket is. Nekem az a véleményem, hogy ezt a gyereket [t.i.: Prinz Gyulát] csak öntsük ki nyugodtan.” Az elutasításnak nyilvánvaló jele, hogy egy hallgatói csoport átdolgozta a Prinz által írt egyetemi jegyzetet.

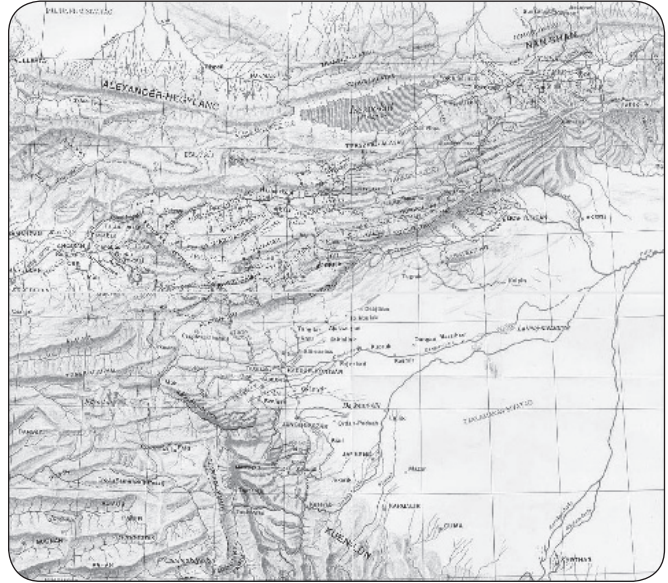
Egyik első méltatója, Szabó Pál Zoltán szerint a „modern geográfia szelleme a leghatározottabban és a leg-

világosabban és legelőször Prinz Gyula munkáiban mutatkozik meg.” A tárgyilagosságnak és visszafogottságnak oka lehetett, hogy az írás még Prinz Gyula életében született, de már az aktív tudományos életből való visszavonulása után.

A későbbi értékelések alaphangját Prinz Gyula halála után Somogyi Sándor adta meg. Ebben a tekintetben kettős törekvés vezérelte. Egyrészt kifejezésre juttatta a sztálini kultúrpolitika iránti óvatos kritikáját (szerinte ugyanis Prinz 1945 után munkatársaival együtt „megpróbálta áthidalni a múlttal való teljes szakítás és az újjászervezés közötti interregnum idejét. Nem rajtuk múltott, hogy törekvéseik nem jártak sikerrel.”), másrészt nem mulasztotta el kijelölni Prinz Gyula helyét a „politikai palettán”. Téziseit a későbbi megemlékezők szinte szó szerint átvették.

Prinz Gyula tudományos tevékenységére – mint Marosi Sándor megállapította – a „tematikai sokrétűség, komplex szemlélet, széles látókör, oksági kapcsolatterkerés, alaposság volt a jellemző... Prinz geológusból nem csupán egyre inkább geomorfológus-geológussá vált, hanem már belső-ázsiai útján foglalkoztatták néprajzi kérdések, a lakosság életformái, ezeknek a földrajzi környezettel való kapcsolata.” Ugyanakkor a geomorfológus Prinz a települések geográfiai vizsgálatában, Budapest földrajza című kötetében a morfológiai ismereteket helyezte előtérbe, de ezzel is a hazai településföldrajzi irodalom alapjait teremtette meg. Közigazgatásföldrajzi munkáiban is építhetett természettudományi ismeretre, szemléletre.

Prinz antropológiai szemlélete sok tekintetben szembefordulást jelentett a kor fajelméleti és antiszemita

megközelítéseivel. Már az 1930-as években sem a „korszellemnek megfelelően” elemezte a magyarországi zsidóság helyzetét. Az 1940-es években még inkább feltűnt szélsőségektől mentes álláspontja. A német Közép-Európa fogalom olyan német hatalmi-politikai törekvéseket jelentett Prinz számára, amelyekkel nemcsak, hogy nem kívánt azonosulni, de nagyon sokszor tudatosan visszautasította őket.

Ízig-vérig haladó szellemű, liberális gondolkodású tudós volt, szavát, tekintélyét latba vetette a mellőzöttek ügyében. A fajgyűlölet idején a végsőkig maga mellett tartotta üldözött munkatársait, tanítványait. Professzorsága alatt a pécsi egyetem földrajzi intézete valóságos menedéke volt az üldözött baloldali elemeknek.

„Idősebb korában nagyon megkeseredett ember benyomását keltette, ami érthető, hiszen nem vette jó néven, hogy nagyon sok sértésen ment keresztül. A földrajzban korábban is voltak viták, de az ötvenes években ezek mindig személyes sértésbe torkolltak.” – írta halála után Krajkó Gyula.

Prinz Gyula életútja remekül mutatja, hogy senkit nem kell, hogy elriasszon a kezdeti sikertelenség, mert bátorsággal és kitartással felül lehet kerekedni a minket körülvevő világ nehézségein. Bár élete végén nem kapta meg a neki járó tiszteletet, ez inkább politikai, mintsem szakmai okokra vezethető vissza. 1973. december 31-én, Budapesten hunyt el.

Saáry Ákos

TétékásNyúz

HÍREK a LÁGYMÁ

Csapatok	M	GY	D	V	G.K.	P.
AC. Mivan	4	4	0	0	15-6	12
Schlossmühle	4	3	1	0	20-8	10
Mikka-Makka	4	3	1	0	14-6	10
TrollPedo	4	2	0	2	20-10	6
Semmi Esély SE	4	2	0	2	6-9	6
Balogkettő	4	2	0	2	15-9	6
Necseszdel United	4	2	0	2	12-9	6
Moloko Juniors	4	1	3	0	9-8	6
Szardán Megbeszéljük	4	1	1	2	9-16	4
Tébláb	4	0	1	3	6-18	1
Rapid Tipli	4	0	1	3	4-19	1
Bagatell	4	0	0	4	3-15	0

HÉTFŐ

Csapatok	M	GY	D	V	G.K.	P.
Hege	4	3	1	0	16-9	10
NDK-Stars	4	3	0	1	23-9	9
Longi FC	4	3	0	1	15-10	9
Kvikerz	4	3	0	1	10-6	9
BEFU	4	2	0	2	13-8	6
Distinction	4	2	0	2	7-10	6
Cupák FC	4	1	2	1	7-7	5
Nothing Toulouse	4	1	1	2	6-7	4
Latátors	4	1	1	2	10-14	4
Hambi	4	1	0	3	7-14	3
Grund FC	4	0	3	1	7-14	3
L.É.C.	4	0	0	4	4-17	0

Csapatok	M	GY	D	V	G.K.	P.
NSZK	4	4	0	0	19-10	12
Doctors	4	3	1	0	18-7	10
FölturkÁszok	4	2	0	2	12-11	6
Paksi Halászlé	4	2	0	2	11-10	6
Raubkopie	3	2	0	1	7-6	6
TFSL	4	2	0	2	10-10	6
Echnaton	4	2	0	2	9-9	6
Mezitránj	4	2	0	2	10-13	6
Qpac	4	1	1	2	13-14	4
kaminoFutsal	3	1	0	2	10-9	3

KEDD

Csapatok	M	GY	D	V	G.K.	P.
Szépfűk	4	4	0	0	26-9	12
Polszki	4	3	0	1	19-10	9
El Nino	4	3	0	1	16-17	9
Gasztro Italos FC	4	2	1	1	19-13	7
FC ESN	4	2	1	1	12-9	7
Lowok	4	2	1	1	14-15	7
Sportszervezők 2012	4	2	0	2	19-19	6
Muffkálti	4	1	1	2	6-19	4
eXtra	4	1	0	3	14-15	3
FC Pöle	4	1	0	3	13-17	3
ECFC	4	1	0	3	11-18	3
Beverneki Farkasok	4	0	0	4	15-23	0

Búcsú az ETR-től

Mint arról már hírt adtunk, november 15-től új tanulmányi és hallgatói ügykezelő rendszer, a Neptun működik majd az ELTE-n. Két hét múlva, 2012. október 30-án 23 óra 59 perckor lesz utoljára elérhető az ETR, a leállás utáni két hét pedig tanulmányi rendszer nélkül folytatódik az egyetemi élet. Erdemes tehát kinek-kinek átgondolnia, milyen információkat szokott az ETR-ben kikeresni, melyek azok a funkciók, amelyek csak itt érhetők el, és az utolsó két hetet kihasználva beszerezni például a hallgatói jogviszony igazolást vagy lementeni az órarendet. A Neptun november 15-i megnyitását megelőző két hétben ugyanis nem lesz mód a tanulmányi rendszerhez kötött szolgáltatások igénybevételére.

A Neptunra való zökkenőmentes átlást hagyományos felhasználóképzés és

e-learning is segíti, emellett az egyetem különféle információs felületein napról napra gyarapszik a Neptun használatával kapcsolatos tanácsok száma. Az egyetem tanulmányi és tanszéki adminisztrációjában valamint az Oktatási Igazgatóságon és a Questura Központban dolgozó több mint 360 munkatárs és a Hallgatói Önkormányzat által delegált 30 fő képzése 45 csoportban zajlik október második felében – azért, hogy az ELTE adminisztrációja már a Neptun elindulásakor magabiztos felhasználói ismeretekkel rendelkezzen. Az ELTE oktatóinak és hallgatóinak képzése a nagy létszám miatt hagyományos tantermi formájában nem valósítható meg, ugyanakkor minden egyetemi polgár számára biztosítani kell a tanulmányi és hallgatói ügyek

ányosi Bajnokságról

Csapatok	M	GY	D	V	G.K.	P.
BKV Hátra	4	4	0	0	22-6	12
MÖSE	4	3	0	1	27-6	9
Holland Lovasok	4	3	0	1	25-5	9
Szerény FC	3	3	0	0	18-1	9
Fanatics	4	3	0	1	16-9	9
Aljas Család	4	2	0	2	12-7	6
Melanz Gruppo	3	2	0	1	7-7	6
Emericus SE	4	1	0	3	11-9	3
BME-GTK	4	1	0	3	10-36	3
AZ Alkmaat	4	1	0	3	5-30	3
KCSSK	4	0	0	4	3-15	0
Vakablak	4	0	0	4	6-31	0

Csapatok	M	GY	D	V	G.K.	P.
ELTE-BEAC U19	3	3	0	0	25-7	9
Unreal Madrid	3	3	0	0	19-6	9
Black Ram	3	2	0	1	9-10	6
BKF Farkasok	3	1	1	1	8-5	4
Darwin Pintyek	2	1	1	0	8-6	4
Pókmalac	3	1	0	2	7-9	3
Törgáz	2	0	0	2	6-11	0
Snapszúrás-HSzOT	2	0	0	2	3-8	0
Kecses Őzlábak	3	0	0	3	7-29	0

CSÜTÖRTÖK

Csapatok	M	GY	D	V	G.K.	P.
FC Cabonero	4	4	0	0	35-11	12
Custodia FC	4	4	0	0	21-7	12
Auropoda	4	3	1	0	26-9	10
U.F.B.	4	2	1	1	16-12	7
Csipi-csel FC	4	2	0	2	17-14	6
Tripla É	4	2	0	2	13-10	6
S.S.Ratio	4	2	0	2	21-25	6
El Tequila	4	1	2	1	14-13	5
Real Jager	4	1	1	2	12-27	4
SzociFoci	4	0	1	3	8-15	1
Szervusz Kérlek	4	0	0	4	13-29	0
Comico-tragédia	4	0	0	4	9-34	0

Csapatok	M	GY	D	V	G.K.	P.
eXtra	4	3	0	1	23-6	9
Csömör	4	3	0	1	23-9	9
Csapatnév, az nincs	4	3	0	1	18-6	9
Jubi Titans	4	3	0	1	16-8	9
PSZFc	4	2	1	1	20-13	7
Hó SC	4	2	1	1	14-7	7
Gépállat	4	2	1	1	13-7	7
Anonymus	4	2	0	2	8-14	6
Red Alert	4	1	1	2	10-12	4
Domino Kijev	4	1	0	3	7-12	3
Power Plant	4	0	0	4	2-25	0
Fonák és Frökk SE	4	0	0	4	8-43	0

intézéséhez szükséges ismeretek megszerzésének lehetőségét, hiszen az őszi szemeszterben a vizsgákra való jelentkezés már a Neptunban valósul majd meg. Az oktatók és a hallgatók számára kidolgozott e-learning tananyag várhatóan október végétől lesz elérhető, vagyis mindenkinek módjában áll majd a Neptun indulására felkészülni. Az átállással kapcsolatos tudnivalókról és az e-learning indulásáról minden egyetemi polgár személyre szóló elektronikus üzenetet kap majd.

Fontos tudni, hogy az átállás alatt, vagyis november első két hetében az ELTE nem tud majd hallgatói jogviszony igazolást kiállítani, mivel ez a szoros elszámolású nyomtatvány csak a tanulmányi rendszerben állítható elő. Ezért szükség esetén érdemes ezt dokumentumot október 26-ig az ETR-ből lekérni. Ugyancsak kiemelendő, hogy az ELTE elektronikus órarendje az átállás idején nem működik majd, ezért

a szükséges információkat még időben célszerű más formában elmenteni.

A két hetes átmeneti időszak után, november 15-től már a Neptun üzemel majd az ELTE-n. Az új tanulmányi rendszer az induláskor minden olyan adatot tartalmazni fog, amelyet az ETR-ben október 30-ig rögzítettek, tehát elérhetők lesznek az időben felvett vizsgaidőpontok is. A leállás idején megadott vizsgaidőpontokat a helyben szokásos módon gyűjtik az egyetemi adminisztrációban dolgozók, és a Neptun indulása után mihamarabb rögzítik az új tanulmányi rendszerben, hogy a vizsgára jelentkezéskor a hallgatók az összes vizsgaidőpontot figyelembe tudják venni. Az átállás természetesen mindenkitől fölkészülést, az új rendszer megismerését és türelmet igényel majd. Ugyanakkor jó tudni, hogy a vizsgajelentkezésekre az átállás miatt idén egy héttel hosszabb idő áll majd rendelkezésre.

Csavaros matek

Mi fán terem a spidron?

Október 4-én a Matematikai Múzeum szervezésével bemutatásra került a Matematikai Esték előadássorozat első bemutatója, ami a Spidron fejlemények címet viselte. Az előadás után rendezett kiállításon az érdeklődők megtekinthették a különféle alakzatok modelljeit, és egy kötetlen beszélgetésen is részt vehettek az este főszereplőivel.

MI IS AZ A SPIDRON?

Erdély Dániel azzal kezdte az előadását, hogy ismertette, hogyan is találta ki a spidront, ami egy kétféle háromszögből álló, rugalmasan összehajtható alakzat. Még 1979-ben Rubik Ernő egyik óráján kapta azt a feladatot, hogy készítsen egy harmonikaszerűen összecusukható alakzatot papírból, amely rugalmasan tágulva és zsugorodva lép át a síkból a térbe.

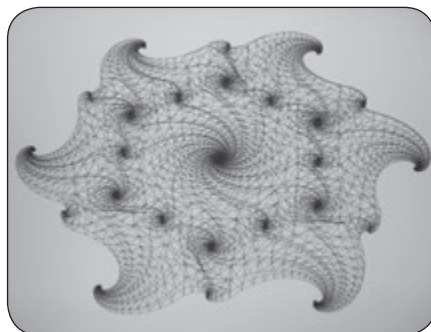
Korábban nyomtatótanoncként dolgozott, és egy alkalommal észrevett egy hatalmas papírtekercset, ami a falnak volt támasztva, szakadt vége lazán lógott lefelé. A nyomtatásnál használt tinta elég illékony, és a forró vízgőzzel együtt megtöltötte a levegőt. Az abszorbens papír a nedvességnek kitéve egy igen furcsa változáson esett át: a rostszerkezet kis kapcsolódó „csészékké” formálódott, ami egy nagyon finom rácsot eredményezett. A papírtekercs látványának emlékét felidézve tervezni kezdett egy olyan alakzatot, ahol a redők nem a papír egyik sarkától futnak a másikig, hanem inkább folyamatos ívek futnak több központ felé egy szabályos rácsban.

Megszállottként négy vagy öt órán keresztül folyamatosan íveket rajzolgatott a vázlatpapírra, hajtogatta a hegyeket-völgyeket, de eredménytelenül. Nem látszott semmilyen értelmes forma, csak a papír lett gyűrött a sok hajtogatástól. Mikor már az utolsó redők hajtogatásánál tartott és még mindig semmilyen értelmes forma nem látszott, majdnem a szemébe hajította az egészet. De – talán makacsságból – befejezte, majd a hosszú és értelmetlen sziszifuszi munkától kifáradva hátradőlt.

Ekkor hirtelen rámosolygott a papírdarab, az élek mentén hajtogatva rugalmasan hegyekbe és völgyekbe szerveződött. Egyszerre csak az egész felületet harmonikaszerűen lehetett mozgatni, szinte táncra perdült. Másnap elvitte a kész munkát az órára és

Rubik Ernő elismerően bólintva csak annyit mondott: „Sosem láttam még ehhez hasonlót.”

A klasszikus spidron kétféle háromszögből áll, egy egyenlő oldalú 30° -os alapszögű és egy szabályos háromszög váltakozva egymásra helyezésével egy S alakú végtelen alakzathoz jutunk. Az alap háromszög szögének változtatásával más formákat kapunk, melyek teljesen máshová konvergálnak. Hat fél spidronból összerakható egy szabályos hatszög is, melyet szintén a térbe lehet hajtogatni. Miközben egyre jobban összenyomjuk az alakzatot, a vetület mindvégig szabályos hatszög marad. Ez egy bizonyított tétel, melynek lényege, hogy az összehajtás során ugyanolyan mértékben térnek ki a csúcsok, és minden második ugyanabban az irányban. A maximális bezárultságot akkor éri el, ha az élek az alapsíkkal éppen 60° -os szöget zárnak be. Érdekesség még, hogy a külső és belső élek nem ugyanolyan ütemben záródnak be, sőt, a belső él egy idő után nem záródik tovább, hanem egyre jobban kinyílik.

Spidronokból több térbeli alakot is lehet szerkeszteni. Az összes platóni testet félbe lehet vágni spidronokkal, és térkitöltőtestek is létrehozhatók. A négyoldalú tetraéder – ami spidronokból van összerakva – „bütökösnek” nevezhető, hiszen nem sík az oldala, a vetülete pedig szabályos hat-

szög. Ezért nem is a tetraéder, hanem a spidotetron nevet viseli.

DIVERZITÁS ÉS ALKALMAZÁS

Erdély Dániel ezután Erdős Jánosnak adta át a szót, aki főként a különböző spidronokról és azok számítógépes modellezéséről beszélt. A spidron ugyebár – mint kiderült – egy fraktáltulajdonságokkal rendelkező spirál, amiből különböző alakzatokat lehet összerakni. De ez fordítva is megtehető, vehetünk egy alakzatot, és kívülről befelé haladva háromszögekre bontva spirális alakzatokat rajzolhatunk belé. Ezt nevezik spidronizálásnak. Ha veszünk egy páros oldalszámú sokszöget, és minden második átlót behúzzuk, majd az alakzat belsőjében így képződött kisebb sokszögben újra és újra megismételjük, könnyedén egy spidronokból álló sokszöget kaphatunk. Fontos az a szempont is, hogy minden második csúcspont kimozdítható legyen. A spidronizálás folyamán a spirális alakzatok egyre kisebb háromszögeket tartalmazva haladnak a középpont felé. Egy nagyon fontos kérdés, ami még ma is vita tárgyát képezi, hogy a sokszögek közepén van-e lyuk, vagy pedig nincs.

A sokszögek oldalszámát, a két élsor arányát vagy pedig az elforgatásának mértékét változtatva, más és más tulajdonságú alakzatokhoz juthatunk. Már két paraméter változtatásával is érdekes szimulációkat lehet készíteni, több adat megváltoztatásával pedig még jobban meg lehet ismerni a szerkezetüket. A spirálok csavarodási iránya a beltebbi élsorokban akár meg is változhat, így információátvitelre is alkalmasak lehetnek. Egy nyolc élsort tartalmazó spidronból például 256 különböző létezik, ami 32 bájt tárolására elegendő.

A már ismertett információtároláson kívül sok egyéb dologra is használhatóak a spidronok. Azon kívül, hogy sok új megoldandó matematikai problémára világítanak rá, gyakorlati hasznuk is van. Jobb hatásfokú antennák készíthetők a segítségükkel, ezen kívül redőnyként is funkcionálhatnak, és hangelnyelő tulajdonságuk is van. Készült már spidronmintás csempe és parketta, valamint elég népszerű alakzat a műalkotások terén is. Több helyen találhatóak spidronokból összerakott testeket ábrázoló szobrok, az első ilyen egy Holland parkba helyezték ki.

Horváth Anna
tudositas@nyuz.elte.hu

Kutatók éjszakája

Fehérjék feketén-fehéren, mégis színesen

Szeptember végén kíváncsi és tanulni vágyó fiatalok ezrei özönlöttek el a nagyobb településeket. Idén ugyanis már hetedik alkalommal került megrendezésre a Kutatók Éjszakája, közel hatvan helyszínen szerte az egész országban. E rendezvény egy szeletét mutatnám most be Nektek, hiszen képtelenség eljutni az összes programra.

A Kutatók Éjszakája egy európai kezdeményezés, melynek célja, hogy egy egész napos eseménysorozat keretén belül mutassa be a kutatók életét. Na bumm, még egy rakás előadás az amúgy is órákkal telezsúfolt, kimerítő hét után? Inkább otthon maradok, vagy sörözök a haverokkal – gondolhatják, akik még nem hallottak erről a rendezvényről. Márpedig unalmas előadásokról itt szó sincs, éppen az a fő cél, hogy élvezhető és szórakoztató programok révén népszerűsítsék a tudományt az új generáció tagjainak körében. Akik vették a fáradságot, és ellátogattak valamelyik helyszínre, azok betekintést nyerhettek a kutatók életébe, kipróbálhatták az eszközeiket, találmányaikat, és megismerhették a munkájukat.

Rengeteg helyszínen számos érdekesnél érdekesebb program közül lehetett válogatni, hogy az ember fia/lánya azt se tudta, hová szaladjon hirtelenjében. Érdekes kémiai kísérleteket lehetett megtekinteni, ahol azt is megtudhattuk, hogy vajon a szomszéd fűje tényleg zölddebb-e, vagy, hogy mitől hízik a kacsamája? A növények szerelmesei látogatást tehettek a Fűvészkertben, vagy megismerhették a gyógynövényeket és a fotoszintézis rejtelseibe is bepillantást nyerhettek. Megismerkedhettünk különféle robotokkal, működésükkel, felépítésükkel, meg tapasztalhattuk miben különbözik egy robot és egy ember válaszási reakciója, és kideríthettük, hogy vajon okosabbak vagyunk-e, mint egy okostelefon. Akik nem ennyire modern dolgok iránt érdeklődnek, elmerülhettek a régészet és restauráció világában, vagy Ammoniteszek és dínók őskövételeivel ismerkedhettek meg. Lehetőség volt villám nyelvórákat venni több nyelvből is, betekintést nyerhettünk a Raszputyin-mítoszba, a csoporthipnózis vagy a játékelmélet rejtelseibe. Megtudhattuk, mitől zenik a magyar matematikusok, miről árulkodik a szemünk, és vajon jók-e a megérzéseink. Akik pedig inkább mozgásra és kalandra vágytak, barlang-

túrára mehettek a Szemlő-hegyi- vagy a Mátyás-hegyi-barlangba.

A bőség zavarában szinte azt se tudtam, hová menjek, de végül megszólalt a lelkem mélyén rejtőző biológus, úgyhogy hamar a Biokémiai Tanszéken kötöttem ki, ahol a fehérjék színes világáról hallgattam meg egy érdekes előadást.

Mik azok a fehérjék? A fehérjék olyan szerves molekulák, amelyek aminosavakból állnak. Nagyon fontos összetevői a szervezetnek, minden sejtben lejátszódó folyamatban részt vesznek. Sokféle funkciójuk lehet, reakciókat segíthetnek elő, szerkezeti elemként részt vehetnek a sejt alakjának kialakításában, a sejten belüli transzportfolyamatokban, a mozgásban, és az érzékelésben is. Lehetnek immunfehérjék, amik a szervezet védelmét biztosítják, hormonok, melyek az információátadásban fontosak és akár toxinok is. Fontosságukat az is bizonyítja, hogy a velük kapcsolatos kutatásokért számos Nobel-díjat ítéltek már oda. Ahhoz, hogy a sejten belüli folyamatokat minél jobban megismerjük, tudnunk kell, hogy az egyes fehérjék éppen hol tartózkodnak, hová kerülnek a szervezetben belül. Ez viszont elég nehéz feladat, hiszen általában nem láthatóak, így nyomon követésük is nehéz.

Ebben hozott nagy áttörést két amerikai és egy japán kutató – név szerint Roger Y. Tsien, Martin Chalfie és Osamu Shimomura – felfedezése, akik 2008-ban kémiai Nobel-díjat is kaptak kutatásaiért. Fluoreszcens fehérjét egy csendes-óceáni medúzából sikerült izolálni. A fluoreszcencia jelensége úgy jellemezhető, hogy a molekulák nagy energiájú fényt nyelnek el, majd azt hő és valamivel kisebb energiájú fény formájában kibocsátják, tehát világítanak. Ezeknek a fehérjéknek az a különlegességük, hogy nem tartalmaznak külön festékanyagot, a fényük a sajátos szerkezetből adódik. A térszerkezetük vizsgálatakor kiderült, hogy három egymás melletti aminosavból spontán reakció során alakul ki a flu-

oreszcens tulajdonságért felelős csoport. A Tanszéken körbejárva mi is meg tapasztalhattuk ezt az érdekes jelenséget. Ehhez csak nagy energiájú fényre és két fluoreszcens fehérjére volt szükség. A két fehérje egyike az először megtalált zöld változat volt, míg a másikat – mely piros fluoreszcenciára képes – egy korallfajból izolálták. Ha kék színű vagy UV fénnel megvilágítottuk ezeket, gyönyörű zöld és piros ragyogásba kezdtek.

Ez a tulajdonságuk a gyakorlatban azért hasznos, mert szintelen fehérjékhez kapcsolva őket könnyedén nyomon lehet követni a biológiai folyamatokat. A világító fehérjéket kódoló gén ugyanis ismert, és egyszerű géntechnológiai módszerekkel a vizsgálni kívánt fehérjét kódoló gén után lehet illeszteni. Így egy olyan két fehérjéből álló fúziós fehérje jön létre, amit a fénye alapján jól lehet észlelni. Ezzel a módszerrel meghatározható, hogy mikor és hol tartózkodik az adott fehérje, milyen sejt típusokban fordul elő jellemzően, így következtetni lehet a különböző élettani folyamatokban betöltött szerepükre. Érdekessége még, hogy alkalmazható csupán egyetlen molekula megfigyelésére is, ami által még pontosabb vizsgálatok végezhetőek. Néhány ilyen módszerrel készített mikroszkópos felvételt is megnézhattunk, melyek igazán szemet gyönyörködtetőek voltak.

A laborban körülnézve megismerkedtünk olyan módszerekkel, amikkel a különböző fehérjéket szét lehet válogatni. Két elektród között létrejövő elektromos térben a töltéssel rendelkező részecskékre erő hat, így ezek töltésüktől függően vagy a katód, vagy az anód irányába kezdenek mozogni. A különböző komponensek szétválasztása egy térhálós gélben történik, melyben az eltérő méretű molekulák mozgása a pórusok nagyságától függően más-más sebességgel jellemezhető. Fontos szempont, hogy a géllal ne reagáljanak a fehérjék. Néhány ilyen gél megnézése után kissé meglepve tapasztaltam, hogy milyen jól látszanak az elkülönült molekulák.

Az előadás után sok szép és új élménnyel gazdagodva tértem haza. A Kutatók Éjszakája nálam elérte a célját, megerősített abban az elhatározásomban, hogy majdan én is kutatóként dolgozzak, és erőt adott ahhoz, hogy sikeresen végigmenjek a célom eléréséhez vezető rögzös úton. Ráadásként azt hiszem, végre tudom is, hogy a biológia melyik területén helyezkedjek el.

Horváth Anna

Ókori kísértetek

Mitől féltek az antik világban?

„Ha alászállsz a föld mélyére, a halottak hazájába, küldd el XX-hez az éjféle órákban ezt a daimont, akinek a testéből ezeket a maradványokat a kezemben tartom, éjszaka, jöjjön a parancsodra, a kényszernek engedve, hogy mindent megtegyen nekem, amit csak szívemben kívánok...” (PGM IV 445–450)

A legrégebbi kísértettörténet Homéros Iliasában található, amikor is a már halott Patroklos látogatja meg barátját, Achilleust. Ezek a fajta kísértetek füst- és árnyszerűek. A halottakat bizonyos jóshelyeken meg is idézték. Közülük kettőt sikerült a régészeknek azonosítani: Hérakleia Pontikét és Tainaront. A görögöknek voltak nagyobb hatalmú kísérteteik is, akik ha előjöttek sírjaikból nagy pusztításba kezdtek. Ilyenek voltak a hérósok is (hatalmilag az emberek és istenek közt álló mitológiai alakok), akik közül többen is agresszívan védtek városukat vész esetén, mások addig pusztítottak, amíg az emberek ki nem engesztelték őket áldozatokkal. A démonok emberek által nem ismert okokból jelentek meg, közvetítő lények ember és isten között. Főleg Platón műveiben találkozhatunk velük, de említést érdemelnek például a phylaxok, akik az aranykorban élt emberek szellemei. Ők az emberek kihágásait figyelték Hésiodosznál olvashatunk róluk. A misztériumvallásoknak voltak beavatási rítusai, amelyeknek segítségével a lélek az Élysioni mezőkre juthatott. Thessaliából, Makedóniából és Krétáról is kerültek elő a késő klasszikus és hellénisztikus korból olyan aranytáblácskák, amelyeknek szövegei hasonlítottak egymásra. Leírták, hogy a lélek előre meghatározott jelszavak és jelmondatok segítségével elkerülheti a rá váró veszélyeket a túlvilágon. A lélekvándorlásról már az i.e. VI. század közepéből olvashatunk Syrosi Pherekydéstől.

Azoknak az embereknek, akik rossz életet éltek, bizonyos időközönként vissza kellett térniük egy új testben. Platón szerint ezek a lelkek, amíg ez az időhatár le nem járt, a levegőben lebegtek. Ha bizonyos kézzel fogható

dolgokhoz ragaszkodtak, az emberek számára láthatóvá váltak.

A rómaiak szerint a szellemek ugyanúgy istenek voltak, akiket szintén ki kellett engesztelni. A kora császárkorból tudták a halottkultusz elterjedését bizonyítani a régészek, például úgy építették meg a rómaiak sírjaikat, hogy abba csövet vezettek a szellemek táplálásához. A legfőbb forrásai a kultusznak Lucretius és Horatius, akik a babonásokon gúnyolódtak. Rajtuk kívül az átoktáblák (legrégebbi i.e. I. század) is fontosak, ahogy a bábuk és szobrocskák is.

A démonokat Xenokratés, majd a i.sz. II. században Plutarchos és Apuleius sorolta be. Vannak köztük közve-títők, jóslók, ártó- és védőszellemek is.

Három fontos kísértettípus volt a görögöknél: a Gelló típusú, a nekydaimón és a nekromateiák.

Gelló egy fiatal lány volt, aki gyermektelenül halt meg még idő előtt (aóros), így vissza-visszajárt gyereket ölni és lelküket elrabolni. Magától tért vissza, ez engedett volt számára az előírt halála időpontjáig.

A nekromanteia a friss, még el nem temetett halott lelkének megidézése, és holttestéhez kötése mágiával. Tehát nem önmagától jött vissza, jóslatkérés céljából kényszerítették, mivel ő már több információval rendelkezett, mint az élők. A teste és lelke újra egygyé lett, ami számára fájdalmat okozott.

A nekydaimónok általában névtelenek („bárki is vagy, akár férfi, akár nő”), csak a varázsló ismerhette őket, valamint a sírjuk árulkodhatott kilétükről. Egyedül az SM (Supplementum Magicum) 50,12 nevezi nevén a démont, de a nevet később helyezték bele a szövegbe, így eredetisége vitatott. Nem maguktól tértek vissza, de árnyszerűek is lehetnek. Mindent megtettek, amire

kényszerítették őket, ezért voltak olyan varázslók, akik paredrosként használták őket. (A paredros kényszer hatására embereknek engedelmesskedő démont jelent.) A nagy berlini varázspapírszon elolvashatjuk, hogy kell megszerezni egy paredrost. A nekydaimón is Gellóhoz hasonlóan aóros volt, főleg a szerelemben (egyiptomi papiruszokon) és kocsiversenyekre (ólomlemezek) használták fel őket.

A szerelemben többnyire kényszer-varázslatról beszélhetünk, mint a PGM (Papyri Graecae Magicae) IV receptjében: A nőről készült szobrocskát át kell szúrni 13 bronztűvel, és a varázsló szobrocskájával együtt papiruszba csomagolva kell a sírba elásni. A szövegben említett szobrocskát egy a Louvre-ban őrzött, II-III. századi közép-egyiptomi lelettel azonosítják. A karthágói ólom átoktáblákon, „Megesketek téged, bárki is vagy, nekydaimón, aki idő előtt meghalt, a ... nevekére” mondattal kezdődtek mind. A cél a kocsihajtók és lovaik elátkozása volt.

A kutatásnak van egy ága, amely az athéni ház szellemével foglalkozik. Valerius Maximus Memorabiliájában Cassius halálát egy athéni házban jóslta meg egy kakos daimón (Cassius rossz szelleme). Plautus Mostellariájában ugyanúgy egy athéni házban kísértett a legyilkolt Diapontius eltemetetlen szelleme. D. Felton összehasonlította a két történetet, de nem sokra jutott sajnos. Feltételezhető, hogy egy görög hagyományról van szó, amelyet mesemondók és filozófusok meséltek, félelmetes elemekkel megfűszerezve, tanító jelleggel.

Lucius Sempronius Firmus sírfeliratán (i.sz. II. század) és egy tarracói sírfeliraton (i.sz. III. század) elhunytak feleségei könyörögtek Manes-nek (istenség), hogy néha engedje vissza férjüket. Statius két, i.sz. 90-ből származó versében is hasonló az élők célja, a szerelem, a tanítás, és a vigasz.

A szellem-szerelem témában a görögök is bővelkedtek a i.sz. II. században.

A római sírkövek mitológiai ábrázolásának egy általános értelmezése a remény, hogy a halott eljuthat az Elysiumi mezőkre.

Mindezek után láthatjuk, ahogy a mai emberek, úgy az ókori görögök is foglalkoztak szellemekkel, kísértetekkel.

Szalai Evelin

Kvantumfizika dióhéjban I.

Egy világrengető elmélet története

A XX. század fizikája sokak számára mindig is a soha meg nem érthető bonyolultság, és a már-már abszurdumba hajló elméletek repertoárját felvonultató tudományágként tetszeleg, melyet még szakképzett tudósok is csak nehezen tudnak befogadni. De Einstein gondolatai is csak az első pillanatban voltak meghökkentőek...

A klasszikus fizika – melynek matematika háttérét Newton dolgozta ki, és melyet összefoglalóan is „klasszikus” fizikának nevezünk –, olyan törvényrendszereket adott a kezünkbe, amelyekkel meg tudtuk magyarázni a szabadesést, a hajítást, a Föld, a bolygók, a Naprendszer és más makroszkopikus testek mozgását. A newtoni mechanikának köszönhetjük az energia, az impulzus, és az impulzusmomentum megmaradásának törvényeit is. Azonban a XIX. század kémiája rámutatott arra, hogy az anyag tulajdonképpen molekulákból, és atomokból áll.

Ez a felismerés a klasszikus törvényekkel megoldott számos, addig le nem írható problémát, és létrehozta – többek között – az úgynevezett kinetikus hőelméletet is. A különleges villamos és mágneses jelenségeket a töltés fogalmával, és a villamosság évszázaddal korábban felismert törvényeivel magyarázták, amelyek leírják a mozgó és álló töltések különleges kölcsönhatásait, amely villamostörvényeket Maxwell-egyenleteknek hívunk. Érdeklenség, hogy az első színes kép elkészítése is az ő nevéhez fűződik. De ezen egyébként semmi meglepő nincs, hiszen a klasszikus fizika úgymond non plus ultráját jelentette az, hogy 1870 körül Maxwell megalkotta a fény elméletét, mintegy a Maxwell-egyenletek matematikai következményeként. Ez vezetett el többek között az éter problémájához, és ahhoz a kérdéshez, hogy miért nem jelentkezett az éter hatása a Michelson-Morley kísérletben, amelynek célja az volt, hogy megmérjék a Föld abszolút térhez viszonyított sebességét. A magyarázatot Einstein relativitáselmélete adta meg, amely végérvényesen megváltoztatta a térről és időről alkotott elképzeléseinket.

Igazából a „bajok” valamikor 1890-ben kezdődtek el, amikor felfedezték az elektront és a fényelektromos hatást,

hiszen ekkor rengeteg kérdés merült fel, amelyekre a klasszikus fizika már nem tudott kielégítő válasszal szolgálni. Rutherford 1910-ben azt találta, hogy az atomban minden pozitív töltésnek egy kicsiny, nehéz magban kell összpontosulnia. Erről ma már tudjuk, hogy protonok és neutronok alkotják, és nem más, mint a nukleon, vagyis az atommag. Kísérletéből kiderítette, hogy az atomoknak csaknem az egész tömege ebben van összesűrűsödve. Azonban tudósok úgy vélték, hogy lehetetlen olyan stabil atomszerkezetet kigondolni, amely egyrészt kielégíti a Maxwell-egyenleteket, másrészt pedig megfelel Rutherford kísérleti eredményeinek. Úgy gondolták, hogy az atomnak szükségszerűen nagyon kell lennie a pozitív nukleon körül keringő elektronok miatt. Ezen részecskének centripetális gyorsulásuk van, a Maxwell-egyenletek szerint pedig valamely gyorsuló töltésnek energiát kell kibocsájtania. Ha viszont ez így van, akkor az elektronok folyamatosan veszítenének az energiájukból, és hamar bezuhanának a magba.

Ez csak egyike volt a klasszikus elméletek problémáinak, hiszen ott volt még többek között az, hogy az atom sugárzásának folytonos színekpet kellett volna adnia, ennek ellenére ismeretes, hogy gerjesztett állapotban rendszerint csak diszkrét frekvenciájú sugárzásra hajlandóak, vagyis úgynevezett vonalas színekpük van, valamint a kérdés, hogy miért tökéletesen egyforma valamely elemnek minden atomja? Számos megválaszolatlan kérdés merült fel, amelyekre választ vártak – de térjünk csak vissza arra, hogy mi is az a fényelektromos hatás, hiszen lényegében minden erre vezethető vissza.

Ha (leginkább alkáli) fémlamezt ultraibolya fénnel világítunk meg, akkor elektronemisszió következik be. Ezt nem sokkal az elektron felfedezése

után észrevették, és a jelenséget fényelektromos hatásnak, fotoeffektusnak nevezték el. A klasszikus elmélet szerint a fény valójában a villamos tér rezgése, ami az elektront szintén rezgésbe hozza, amelynek következményében azt gondolnánk, hogy a fémfelületről elszakadó elektron kikerül a levegőbe. Mivel a villamos tér erőssége a fényerősséggel együtt nő, így elvárható, hogy a fény intenzitásának növekedésével együtt nő a kilépő elektronok energiája. De ha az intenzitást nem változtatjuk, viszont a frekvenciát növeljük, akkor elég nagy volumen esetén arra számíthatunk, hogy az elektronok energiája kisebb lesz, mivel tehetetlen tömegük miatt a nagy frekvenciákra késlekedve reagálnak. Ezen feltevéseket mind-mind a klasszikus elméletekre alapozták, így igencsak meglepő volt az, amikor Lénárd kísérlete azt mutatta meg, hogy a kilépő elektronok sebessége nem a fény erősségétől, hanem frekvenciájától függ, a fényerősség növelése csak az emisszió nagyságát befolyásolja.

A fotoeffektus jelenségét azonban valójában csak 1905-ben, Einstein magyarázta meg. Ennek Max Planck egy korábbi, 1900-ban kidolgozott hipotézise volt az alapja, ugyanis Planck, hogy matematikailag indokolhassa az úgynevezett „fekete test” sugárzásának spektrumát, feltételezte, hogy a fény az energiáját nem folytonosan, hanem csak kis, meghatározott adagokban, vagyis „kvantumokban” szállítja. Kiejtettük a bűvös szót: ez a jelenség vezetett a kvantumelmélet alap gondolatához, mely a XX. századot nem véletlenül tette a fizika tudományának századává. Hogy ez egészen konkrétan miben is nyilvánult meg? Arról bővebben a következő számban olvashattok.

Michael Kay
ttt@nyuz.elte.hu

Az őserdő hőse

Ha komolyabb helyet keresünk

Mindenki életében eljőhet egyszer az a pillanat, amikor nem elégedhet meg az 500 forintos gyrossal vagy többre vágyik, mint egy hamburger. Legyen szó születésnapról, évfordulóról vagy egy egyszerű, meghitt vacsoráról, időnként szükségünk van különlegesebb helyekre. Ezen a héten valami ilyesmit mutatnék be nektek.

Bár az átlag egyetemista általában ritkán jár étterembe, nem árt, ha ismer egy-két helyet a városban, ahová be lehet ülni kiemelt alkalmakkor. Az alábbiakban a Dzsungel Kávézó és Étteremről olvashattok, annak is az étterem részéről. Személyes kedvencem, és az árai sem olyan magasak, hogy ne lehessen egyszer-egyszer megfizetni.

A hely különlegességét első sorban az étlap (illetve a rajta szereplő egzotikumok), másodsorban pedig a dekoráció adja. Az éttermet négy szekcióra osztották: Szavanna, Dzsungel, Óceán, Kalózok. A termekről panorámaképeket találhattok a honlapon (<http://dzsungelcafe.hu/>), mindegyik egyedi, látványos díszítéssel rendelkezik, lélegzetelállító hatást keltve.

Az étlap ehhez hasonlóan szintén négy szekcióra bontható, mindenhol a címadó terület különlegességeivel.

Ezek között találhatunk kengurut, struccot vagy krokodilt, de a hagyományosabb ételek sem a megszokott néven kerültek az étlapra, a választék pedig bőven kielégítő azok számára is, akik nem kedvelik a specialitásokat. Italból szintén válogathatunk hosszú percekig.

Egy kis ízelítő abból, hogy miért nem tipikus ételnevekkel találkozunk a kínálatban: Lomha Dromedár, Pórus járt Gá, Éhes Tuareg, Nautilus átka, Morgós medve mérge, Hápgógó tátogó, Cammogó gyógyír, Gorillák a ködben,

Jack Sparrow kedvence, Kalóz-mama házi krémese, és még sok-sok humoros, találó elnevezés.

Mint korábban említettem, a Dzsungelt nem az alacsony árak miatt szeretjük. A hagyományosabb ételekért körülbelül 2000 forintot, míg a különlegességekért ennek akár a dupláját is elkérlik, azonban az adagok éttermi mércével mérve kimondottan nagyok, még soha nem távoztam éhesen. Italokat 300 forint alatt ne nagyon keressünk, pálinkák 1000 forint (4 cl), egyéb rövidiek 650 forint felett fogyaszthatók. Széles választékot találhatunk sörökből is, különös tekintettel a belga sörkülönlegességekre.

Mivel elég különleges étteremről beszélünk, a forgalom is ennek megfelelően magas, így ha kedvetek támadna megnézni magatoknak, mindenképpen célszerű asztalt foglalni. Ezt megtehetitek akár a honlapon keresztül, akár telefonon. Helyileg a Jókai utcában, az Oktogontól pár perc sétára található.

Összességében mindenkinek ajánlani tudom a helyet, amennyiben valaki különlegességre vágyik, ünnepel valamit, vagy egyszerűen megengedheti magának. Egyszer feltétlenül érdemes megnézni!

Saáry Ákos
helyvektor@nyuz.elte.hu

Hollóval a bálban

Amennyiben azt mondom, Hunyadi László, a kedves Olvasónak valószínűleg Madarász Viktor vagy Benczúr Gyula festménye jut az eszébe, azonban, ha azt is hozzáteszem, hogy opera, akkor máris Erkel Ferenc neve kezd derengeni elménkben.

Hosszú kihagyás után idén ismét műsorra tűzték a Bánk Bán testvérbátyját, Erkel Ferenc Hunyadi László c. operáját a Magyar Állami Operaház porondján. A szeptember 29-i premierre a jegyek már korán elkeltek, így csak egy héttel később volt alkalmunk megtekinteni a darabot, de bátran állíthatom, hogy az még így sem okozott csalódást. A mi esténken Fekete Attila játszotta Hunyadi László szerepét, Miklósa Erika pedig Garai Máriát alakította,

csak hogy néhányukat emeljem ki a sok remek színész közül.

Ami a kerettörténetet illeti, különösebb részletezésre nem szorul, elég ha csak a vendégjog megsértését említjük Cillei kormányzó kárára, vagy éppen a pallos negyedszeri suhintását.

Az eredeti darab több mint százötven évvel büszkélkedhet, így kissé avittnak érezhetnénk ma azt a változatot, de ennek elkerülése érdekében már többször is felújították, átírtak bizonyos részeket, illetve módosítottak kisebb-nagyobb dolgokat rajta. Az a Habsburg-ellenes motívum sem mondható már napjainkban aktuálisnak, amelynek születését köszönhetni, de mégsem ezért szeretjük. A tulajdonképpen négy felvonásosnak indult művet nyolcvan éve háromra módosították, összevonva a két utolsó részt, és idén is ezzel a változattal barátkozhattunk.

Sajnos, akinek mindezek után kedve támadna élőben is meghallgatni a Meghalt a cselszövő vagy éppen a Palotás dallamát, annak még egy darabig válnia kell rá, hiszen csak a következő év májusában viszik újra színpadra, azonban biztatásként csak annyit mondhatok: megéri.

Fontanji A.
kritika@nyuz.elte.hu

Harc a malacért

38. avagy Ki-nem-á-tor-túra

Múlt szombaton, a Húvösvölgy környékén túrázók meglepve tapasztalták, hogy furábbnál furább figurák hordái özönlöttek el a területet. Nem is csoda, hisz a lelkes csapatok mind azért küzdöttek, hogy teljesítve a feladatokat, megnyerjék az immár harmincnegyedjára megrendezett Tor-túrát.

De ne szaladjunk ennyire előre. Milyen túra, milyen csapatok? – kérdezhetnétek tőlem. A Tor-túra egy, már régóta hagyományosan megrendezésre kerülő esemény, amit félévente egy alkalommal tartanak meg. A túra előtti hetekben kerülnek ki a hirdetések, amik az aktuális témát és a pontos időpontot tartalmazzák. A nevezés leadása után az előfeladatok kihirdetése, majd a helyszíni szívatás, azaz a főfeladatok következnek. Akik sikeresen túléltek a napot, és még viszonylag józan állapotban vannak, a tábortűz mellett melegedve várhatják az eredményhirdetést.

Az idei téma – ahogy a név is utal rá – a filmes témakör köré szerveződött. Számtalan vicces előfeladatot kaptunk, például – hogy csak a legjobbakat említsem – el kellett készíteni saját egyedi szuperhősünk bemutatkozó filmjét, muppetet varni, Bud Spencer-es társast készíteni, a szakszerű vérszívásról szakdolgozatot írni, lovag és elfhölgy jelmezt gyártani, 4D-ben látó eszközt alkotni, az egyetem egyik tanáráról pedig be kellett bizonyítani, hogy valójában egy UFO. Sok ötleteléssel és dolgozással, néha nevetésbe fulladó forgatással, majd emiatt persze újraforgatással és vágással eltöltött óra után szerda este kimerülten, de elégedetten küldtük el a kész feladatokat.

Pihenésre nem volt idő, hiszen még sok egyéb apróságot el kellett készíteni, amit majd magunkkal kellett vinni a helyszínre. A felhúzzható csáposzörny, pókember hálója kilövőszerkezettel, Freddy karmos kesztyűje és a zombiagy még a viszonylag egyszerűen elkészíthető kategóriába tartozott, de az elvetett ötlet és termése, a grillező medve és a villámsárkány palackozott villamai már keményebb dió volt. Ezek elkészítése

után már csak az öltözetünk megcsinálása volt hátra, ugyanis a csapategységet és a sminket is pontoszták.

Szombat hajnalban teljes harci díszben elindultunk, hogy meghódítsuk Hollyhill-t. Összesen tizenkilenc állomás volt, abból kötelezően kilencet kellett teljesíteni. Minden állomáson értékelték a hozzá tartozó előfeladatot, majd a villámkérdések után ki is adták a főfeladatokat. Kellett elrejtett cetliket keresni, amikből egy szót lehetett összerakni, a hős lovagnak ki kellett mentenie a barlangból az elfhölgyet, vicces szituációt kellett eljátszani Beugrós stílusban, egy futóversenyt megrendezni visszafelé, és még pókertudásra is szükség volt. Természetesen vesztegetéssel meg lehetett lágyítani a szívatóbiztosok szívét, és ezzel kicsit növelni a pontok értékét. Minden állomáson kaptunk három cetlit, amikre a verseny vége után képeket kellett rajzolni, hogy azokat összefűzve és megpörgetve mozgókép álljon elő.

Az utolsó csapatok beérkezése és a végső feladat leadása után a tábortűz mellett énekeléssel, evéssel, ivással, ismerkedéssel töltöttük el az eredményhirdetésig hátralévő időt. Végül kihirdetésre kerültek az eredmények, természetesen hátulról előre haladva. Idén, mint egy Oscar-gálán, különdíjakat is osztottak ki több kategóriában, például díjat kapott többek között a legjobb indulóval rendelkező, a legjobban beöltözött, a legjobb elő- és főfeladatokat készített csapat, és a legnépszerűbb állomás is. Az izgalmak egyre fokozódtak, mikor elérkeztünk a dobogós helyezésekgig. Harmadik helyen végzett az EC Dögész csapata, második lett a Szánkó, a dobogó tetejére pedig a Fantasy klisék állhattak, akik nyereményként megkapták a sült malacot.

Horváth Anna
cooler@nyuz.elte.hu

56 éve – III.

A Moszkva térre érve már csepergett az eső. Hamarjában ürült ki a villamos utastere, és a svájcisapkás szállt le utoljára – kezében a csomaggal. A srác odalépett hozzá.

– Nagyon nem értek egyet ezzel a dologgal – mondta neki halkán. – A történelmet jobb lenne békén hagyni, nem gondolod? Egyébként sem hiszem, hogy alapján megvalósítható lenne ez a terv. Tele van ellentmondással. – Gondolod ezt te – vágott vissza a férfi –, de hidd csak el, hogy lehetségessé tehető, mindösszesen arra kell figyelniük, hogy a...

Az első lövés pár centivel elvétette a villamos tetejét – a második viszont telibe talált. A robbanás milliónyi szikrázó darabkára szakította a kocs szerkezetét, a lökeshullám pedig mindenkit méterekre ellökött a járműtől. A füstölgő romhalmaz körül csak páran maradtak eszméletüknél.

Az erős fülszengéstől nehezen tudta egyensúlyát visszanyerni, hogy odamenjen a sapkás férfihoz, aki kétségbeesetten kuporgott a földön. A csomag szétesett – zihálva próbálta összeszedni a papírokat, de a srác erősen megragadta a karját, és a puskaropogás zajában kiabált, ahogyan csak a torkán kifért.

– Hagyd a fenébe azt az átkozott csomagot! Ami történt, megtörtént. Túl kell lépnünk a sérelmeken, és menni tovább. Így lesz a legjobb mindnyájunknak. A férfi értetlenül pislogott rá, de a katonák egyre közelebb értek, golyók süvítettek, és a szél is egyre erősebb esőt hozott. Nem volt mit tenni, mint futni, minél messzebb, minél gyorsabban.

A suhogó ruhák, a bakancsok toppanása az úton visszhangzott az egész utcában, de még látták, ahogy mögöttük a pufajkás katonák áttaposnak az iratokon – még csak lábuk alá sem tekintve.

Pár órával később a zuhogó novemberi eső teljesen eláztatta a papírokat – senki sem tudta volna már kiolvasni, hogy eredetileg két szó állt a fejlécükön: „Időgép tervrajzok”

Michael Kay
negyeshatos@nyuz.elte.hu

Szasztok!

Így Gólyabál után remélem, hogy mindenki egyben van, és nem tombolta el maradék sudokuzásra alkalmas agytekervényeit, mert bizony ezen a héten is vár rátok ez a móka! Kérdeztétek többen is, így válaszlok. Természetesen senkinek eszébe ne jusson besz kennelni nekem a megoldott sudokuját, elég a kis számokkal is felruházott sötét négyzetek tartalmát beküldeni! Bár az a lelkes illető, akitől így kaptam meg a megfejtést, igencsak elnyerte a szimpátiámat. Még egy nagy félreértés van a megfejtések beküldésével kapcsolatban, mégpedig a határidő! Ez mindig az adott hét szombat reggelje, így három és fél napotok van a négyzetek kitöltésére. Mint már említettem korábbi számokban, a szemeszter újítása, hogy a megoldásokat után nyugodtan írjátok meg milyen csokira vágytok és olyat szerzünk be következő hétre! A csokik listája a következő: Bounty, Mars, Snickers, Twix, Sport szelet, Balaton szelet és MilkyWay. Ha esetleg mást szeretnétek és ilyen árban mozog, írjátok meg bátran!

E heti nyerteseink pedig a következők: Kis László, akinek jutalma Sport szelet, Vörös Éva és Szekeres Krisztina. Csokijaitokat a lap megjelenésének napjától tudjátok átvenni az Északi Haliban.

Panni
rejtveny@nyuz.elte.hu

		1	7				3	
				6		7		9
			3			1	8	
4		6		5			7	
			4		2			
	7			9		5		4
	6	2			8			
1		5		3				
	8				5	3		

	1		4				5	
			3	5		9		
	6			8	7	4	1	
	2	9	7				8	1
		1				5		
3	7				6	2	9	
	5	6	1	3			4	
		8		7	9			
	9				4		3	

		7	3	5			8	1
			6		7			
		1	4	8		7	3	
3					5	1		8
7								3
4		6	8					5
	8	5		7	1	3		
			9		6			
6	7			4	8	2		

9		8	5		7		3	1
	1		3	9	2			5
	6							
	5		7				1	9
				2				
3	7				5		4	
							8	
5			4	6	8		2	
1	8		2		6	3		4

Tudományos érdeklődés és divat: Te miket vennél fel?

Ezúttal arról is faggattuk a hallgatótársakat, hogy milyen előadásokra járnak a kötelezőeken kívül.

É&B

László (18, biológia) elsős létére, már is érdeklődik a tengerbiológia iránt, és hogy minél többet megtudjon róla, fel is vette a szabadon választható tárgyak listájáról. Nadrágját és pólóját ajándékba kapta, pulcsija Hervis, cipője Nike márkájú.

Mária (20, környezettan) szabadon választható tárgyként tanulja a Magashegységek holocén felszínfejlődését és a Mars kutatást. Öltözkéiben dominál a fekete szín ahogy azt a Bershka kabát és a Humanic cipő mutat.

Balázs (24, anyagtudomány MsC) részt vett nyáron a 10. alkalommal megrendezett Kolloidkémia konferencián. Sárga Pull & Bear-es nadrágjával igazán feltűnő. Katonazsákra emlékeztető táskája a Tescoból van.

Elrabolva 2

Az albán maffia bosszúra éhes. Halottaikat gyászolva bosszút esküsznek, és ezúttal Isztambulban csapnak le az ex-CIA ügynökre és immár egész családjára. A tapasztalt férfi azonban semmitől sem riad vissza, minden helyzetben tudja, mi a következő helyes lépés!

Pár évvel ezelőtt Luc Besson hatalmasat alkotott. A producer *Elrabolva* című filmjének forgatókönyve egy az életből kiragadt valós történet, pörgős és helyesen felépített vonalvezetése, ütős és jól megálmodott akciói Liam Neeson játékaival felejthetetlen volt. Az elrabolt lányát Párizsban kereső ex-CIA ügynök ugyanis egyszerre volt hidegvérű gyilkológép, s aggódó apuka, ennek ábrázolását pedig remekül oldotta meg az ír színész. Az *Elrabolva* folytatása azonban nem próbálja meg követni elődjét, s tulajdonképpen egy, minden fontos korábbi stílusjegytől megfosztott akciófilmet köszönthetünk a második rész személyében.

Az *Elrabolva 2* cselekménye nem sokkal az első rész eseményei után veszi fel a fonalat. Mills még mindig igyekszik megtalálni a közös hangot lányával, miközben

az albán maffia meggyilkolt családtagjait gyászolja, így bosszút esküsznek. Ennek beteljesítésére kiváló helyszínt nyújt Isztambul, ahol a volt CIA-ügynök épp biztonsági munkát végez, hogy aztán korábbi feleségével, Lenore-ral (Famke Janssen) és lányával, Kimmel (Maggie Grace) egy közös vakációt töltsön el. A terveket azon-

ban hamar megtörik, az ellenség ugyanis ezúttal az egész családot próbálja meg elrabolni. A történet tehát nincs túlbonyolítva, de amíg az első részben ugyanezt jól összerakott, feszes és dinamikától duzzadó jelenetekkel el tudták adni, addig az *Elrabolva 2*-ben nagyon lassan indul be az akció.

Az első rész klasszikus telefonbeszélgetése önmaga paródiájába fordul,

emellett az autós üldözés is sokkal inkább volt lagymatag, és „egyszer nézhető” kategória, mint látványos és szórakoztató. Szuperügynök már nagyon unja az egészet, majd végül rutinból lever mindenkit. Arról már nem is beszélve, hogy olyan józan észről elrugaszkodott részekkel van megtömve a film, mint amikor Kim kézigránát hajigálva – Isztambul központjában – igyekszik apjának segíteni a tájékozódásban.

Úgy egészében tetszett a film, kellően lefoglalt, de nem hozta magával azt a pluszt, amit még vártam tőle. Állítólag szeretnének harmadik részt, mert a bevételi mutatók szerint lenne rá igény. Kíváncsian várom, lesz-e folytatás és ha igen, sikerül-e visszahozni az első rész varázsát.

Mihály Eszter
mozizona@nyuz.elte.hu

TAKEN 2 (színes, feliratos, francia akcióthriller, 91 perc, 2012).

Rendező: Olivier Megaton.

Forgatókönyvíró: Luc Besson, Robert Mark Kamen.

Producer: Luc Besson.

Szereplők: Liam Neeson (Bryan Mills), Maggie Grace (Kim), Famke Janssen (Lenore).

Pontszám: 7/10.

A SZAKOS PÓLÓKAT
KERESSÉTEK A HALLGATÓI BOLTBAN

AZ ÉSZAKI ÉPÜLET ELSŐ
EMELETI GALÉRIÁJÁN!

eltettk
hallgatói
alapítvány

ELTE TTK HALLGATÓI ALAPÍTVÁNY